LEIDYKLOS DOVANA
Perduota Liet
Bibliogr Tarnybos

LITH.BIBL.SERVICE
1132 WALNUT STREET,
DANVILLE, ILL.61833

1165

DARBININKAS

L NR. 33 | SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. | ANTRADIENIS - TUESDAY, GEGUŽIS - MAY 4, 1965 | 910 WILLOUGHBY AVE., BROOKLYN 21, N. Y. | 10 CENTŲ

LBJ pasipriešino komunistų agresijai antrame fronte,

kurį surengė komunistai Domininkonuose, manoma, siekdami palengvinti sau frontą Vietname ir perkirsti Amerikos žemyną komunistine juosta Kuba - Haiti - Domininkonai

Domininkonų Respublikos perversme, kuris prasidėjo balandžio 24, išaiškėjo šiuo metu tokia padėtis:

— **Perversmo vadovybė pateko į rankas Kuboje treniruotų komunistų, kurie norėjo tik prisidengti buvusio prezidento Boscho grąžinimu.** Tam pasipriešino gen. Wessin. Iš 14,000 kariuomenės perversmo šalininkų eilėse yra apie 2500 karių ir prie jų prisijungė apie 4000 ginkluotų civilių. Kovose žuvo iš abiejų pusių apie 1000, sužeistų 2000.

— Prezidento Johnsono įsakymu, balandžio 29 išsikėlė į Domininkonus marinai. Lig šiol amerikiečių jėgos vertinamos 14,000. Marinam skirtas uždavinys apsaugoti ir evakuoti Amerikos piliečius; gegužės 2 prezidentas skyrė jiem papildomai — **"apsaugoti nuo kitos komunistinės valstybės atsiradimo šiame žemyne".**

Komunistai provokavo susidūrimus su marinais. Pirmas marinas žuvo balandžio 30. Lig šiol žuvusių skaičius pakilo iki 6, sužeistų 40. Marinai perkirto miestą, taigi ir jame įsistiprinusius sukilėlius į dvi dalis, sudarydami laisvą kelią tarp Amerikos atstovybės ir neutraliosios juostos, kurioje renkasi bėgliai.

— Amerikos Valstybių Organizacija balandžio 29 pasiuntė delegaciją taikos daryti Domininkonuose. **Balandžio 30 abidvi pusės priėmė paliaubas, bet komunistai jų nesilaikė.**

Gegužės 1 Sovietai ir Kuba apkaltino Ameriką Saugumo Tarybai labai aštriais žodžiais.

Tarp lotynų Amerikos vyriausybių paleista propaganda apie Jungtinių Valstybių agresiją su reikalavimu atitraukti karines jėgas Prez. Johnsonas pasiuntė A. Harrimaną ambicingų lotyniškosios Amerikos valdovų raminti.

Ateitis? Prezidentas Johnsonas gegužės ' pakartojo, kad **Amerika atitrauks savo karines jėgas, kai bus grąžinta tvarka ir pašalinta bet kuri komunistinio režimo grėsmė Domininkonų Respublikai.** Prezidentas pakvietė, kad Amerikos Valstybių Organizacijos nariai pasiųstų į Domininkonus savas karines jėgas, tada Jungtinės Valstybės galės savo dalį jėgų atitraukti. Bet tam reikės nemaža laiko.

Amerikoje prezidento Johnsono politiką Domininkonuose tuojau parėmė abiejų partijų lyderiai. Parėmė taip pat Eisenhoweris, Nixonas, Goldwateris.

Pirmoji marinų auka. Gerald S. Kellerman, 24 m., iš Hollywood, Fla., Domininkonuose žuvo nuo pasalų kulkos.

VIETNAME: JAV stiprina saov jėgas

Amerika gegužės 3 paskelbė, kad šiom dienom P. Vietname išsikels 3,500 armijos parašiutininkų. Tai bus pirmieji armijos kariai, skirti kovai su komunistais Vietname. Bus viso tada 37,000 amerikiečių kariuomenės. Savaitgaly išsikėlė taip pat 75 didžiuliai helikopteriai su 780 vyrų įgulom. Lėktuvai tebebombarduoja taikinius š. Vietname.

Amerikos jėgų stiprinimas stiprina komunistų šauksmus. Tačiau pažadėtų "savanorių" nesiunčia. Buvo paskelbta, kad š. Vietnamas atsisakęs nuo jų pagalbos.

Cabot Lodge pas popiežių ir atgiję protestai prieš ryšius

Prezidento asmeninis įgaliotinis Henry Cabot Lodge, Jr. gegužės 3 kalbėjosi su popiežium Paulium VI privačioje audiencijoje 20 minučių. Jokių informacijų apie pasikalbėjimą neduoda nė viena pusė.

"Protestantų ir kitų jungtinių amerikiečių" direktoriaus pavaduotojas paskelbė N.Y. Times laišką protestuojantį prieš James Restono užuominą, kad gera būtų turėti diplomatinius ryšininkus tarp Amerikos ir Vatikano.

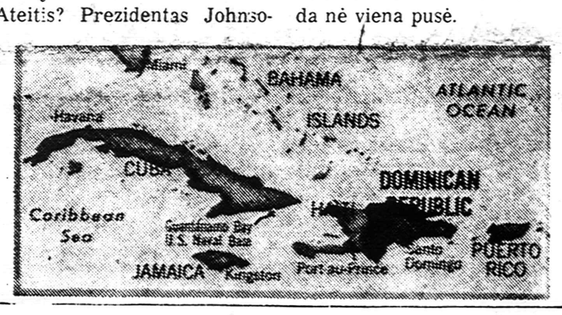

Enciklika "Mense Maio"

— **Popiežius Paulius VI** paskelbė enciklika "Mense Maio" (Gegužės mėnesį), kurioje ragina gegužės mėn., kuris yra skirtas Dievo Motinai Marijai melstis už taiką, esančią didelėje grėsmėje; melstis taip pat už Vatikano susirinkimą.

KATALIKŲ ŠALPA

Amerikos katalikų sudėtom aukom 1964 buvo sušelpti 257,886 asmenys už 2,170,167 dol. Deficito buvo 304.447 dol.

Katalikų skaičiai Amerikoje

Jungt. Valstybėse metų pradžioje katalikų buvo 45,640, 619. Per metus padaugėjo 766.228. Brooklyno vyskupija tebėra didžiausia — 1,180,609. Hierarchijos yra — 6 kardinolai (vienas jau šiemet mirė), 29 arkivyskupai, 212 vyskupų, 18, 632 kunigai bei vienuoliai, parapijų yra 17,637.

Pasitarimai su komunistais

Sekretariato netikinčiųjų reikalam nariai balandžio 29-gegužės 2 tarėsi Salzburge, Austrijoje, su komunistų teoretikais iš Čekoslovakijos, Lenkijos, Vengrijos, rytų Vokietijos tema "Marksizmas ir krikščionybė".

— **Sovietai** suėmė Anglijos 30 turistų vadą Gerald Brooke, kai jis su žmona užsuko į privatinį sovietų piliečio butą. Žmoną paleido, jo ne. Brooke kalba rusiškai ir yra kolegijos rusų kalbos mokytojas.

— **San Salvadore** gegužės 3 žemės drebėjime žuvo 150, sužeistų 400. Sostinei buvęs stipriausias smūgis.

KONGE: Tshombe savo misiją atliko

Kongo min. pirm. Tshombe balandžio 29 pareiškė, kad jo misija yra baigta. Sukilėliai diena iš dienos silpsta, netekę kitų Afrikos valstybių paramos; beliko tik Tanzania ir Ghana, kurios teberengia subversiją, o kitos Afrikos valstybės atsisakė. Parlamentas išrinktas, jis per 60 dienų turi susirinkti. Belieka jau prezidentui nuspresti, ką jis paskirs ministeriu pirmininku. Greičiausia tą patį Tshombę.

— **Cambodia** gegužės 3 paskelbė nutarusi nutraukti diplomatinius santykius su Jungt. Valstybėm.

Stalinizmą lygino su fašizmu — už tai 9 mėnesiai

Jugoslavijos teisme rašytojas Mihailo Mihailov atmetė kaltinimą, kad jis įžeidęs Sovietų Sąjungą. Laikraštų "Delo" straipsniu "Maskva 1964 vasarą" jis tik dėstęs istorinius faktus apie koncentracijos stovyklas, be kurių nesuprantama ir dabartinė sovietų literatūra. Klausiamas, kodėl jis lygino sovietines koncentracijos stovyklas su fašistinėm, Mihailov atsakė: "Tai nėra atsitiktinis dalykas. Aš laikau, kad stalinizmas nėra geresnis už fašizmą. Aš ir palyginau, kad parodyčiau, jog totalizmas yra visada tokis pat, ar jis fašistinis ar stalinistinis ir kokiais ženklais jis bereikštų savo socialinę sistemą."

Mihailovas vis tiek gavo 9 mėnesius kalėjimo.

STREIKAS: ko reikalauja moterų drabužių gamintojos

New Yorke gegužės 3 prasidėjo moterų drabužių gamintojų streikas. Nori 15 dol. savaitei priedo. Dabar gauna už 37.5 val. savaitę apie 100 dol. Nori taip pat po 20 darbo metų 4 savaičių atostogų, dabar po 10 metų gauna 3 savaites. Po 57 metų amžiaus nori pensijos mėnesiui 200 dol.

Moterų šventėje. Gegužės 1 Waldorf Astoria Lietuvių Moterų Tarybos suvažiavimas pasveikino prez. Johnsoną dėl jo politikos Vietname. Vaizdas po suvažiavimo — pirmoje eilėje prezidiumas: E. Juškevičienė (Chicaga), O. Saulaitienė — pirmininkavusi (Waterbury), Tonkūnienė (Waterbury), I. Banaitienė (New Yorkas), I. Končienė (Waterbury).

Nuotr. R. Kisieliaus

PERVERSMO PAMOKA: ką sugriovė, patvirtino, įrodė

Perversmo rengimas. Perversmas pradėtas ruošti prieš pusmetį: apmokyta, kaip reikia gaminti "molotovo kokteilius", barikadas, sprogdinti fabrikus grobti ginklus. Buvo sukeltas cukraus darbininkų nepasitenkinimas valdžia ir streikas prieš ją. Buvo sukurstyti kai kurie pulkininkai atsakingose pozicijose. Prieš dvi savaites atgabenti 52 treniruoti komunistai — klastotais dokumentais ar jūlros keliu kontrabunda. Sąmokslininkai ryšius palaikė su buv. prez. Boschu. Valdžia turėjo žinias apie kai kurių pulkininkų nepatikimumą; tris jų pasikvietė balandžio 24 pranešti, kad jie atleidžiami, bet jie tuo metu nuginklavo štabą, ir tai buvo ženklas perversmui.

Ko siekia. R. Nixonas vertina, kad jei perversmas Domininkonuose būtų pasisekęs, tai artimiausias jų tikslas toliau— Kolumbija. U. S. News...vertina, kad po Domininkonų subversija turėtų būti nukreipta pirmoje eilėje į Venezuelą, Kolumbiją, Guatemalą, antroje eilėje į Panamą, Paragvajų, Peru ir Haiti.

Ką sugriovė ir ką patvirtino. Perversmas sugriovė sen. Fulbrighto teoriją, kad Castro nesąs pavojingas Amerikai. Sugriovė teoriją, kad komunistų agresijos pavojus iš viso dingęs, nes komunistai turi rūpesčių namie ar vienas su kitu kovoti.

Patvirtino, kad kovoje prieš Jungtines Valstybes yra vieningi tiek Maskvos, tiek ir Pekingo bei Kubos komunistai.

Patvirtino, kad komunistų agresiją sulaiko tik griežtas pasipriešinimas. Imtis ginkluotą pasipriešinimą laužyti komunistai lig šiol nesiryžta.

Parodė Trumano-Eisenhowerio klaidą Korejos kare, kada jie atsisakė nuo priešo jėgos sunaikinimo. Ji nukrypo dabar prieš Vietnamą, ir prezidentui Johnsonui tenka dabar dorotis tenai su savo pirmatakų palikimu.

Parodė Kennedy klaidą, kad jis nesunaikino sovietų jėgos Kuboje ir paliko agresijos židinį — Castro režimą. Jo rezultatus tenka dabar likviduoti prezidentui Johnsonui Domininkonuose.

Johnsono apdairi, bet ryžtinga akcija parodė, kad "pasaulio opiniją" laimi tas, kas jos nepaiso, ir veikia, kas jam rodos reikalinga. Veikė Johnsonas Konge, ir dauguma Afrikos valstybių aprimo su savo protestais. Aprimo ir Europos protestai dėl Vietnamo. Neaprimo tik komunistai ir jų šalininkai pačioje Amerikoje, bet tai labai menka Amerikos visuomenės mažuma.

Pritarimas Domininkonų klausimu vyriausybės politikai yra vieningesnis nei pritarimas Vietnamo klausimu.

UŽSIENIO PARAMA SU ĮSPĖJIMU

Senato užsienių reikalų komisija bal. 29 priėmė užsienių paramos 3.36 bilijonus su įspėjimu, kad atsilikusios valstybės nelaikytų Jungtinių Valstybių milžinu, kuris negali ginti savo piliečių, turto ir interesų. Tai įspėjimas dėl Amerikos įstaigų deginimo ir įmonių nusavinimo — tom valstybėm parama gali būti ir neduodama.

— **Kenya prezidentas** balandžio 29 paskelbė atsisakęs priimti Sovietų atsiųstas dovanas — ginklų transportą, aiškindamas, kad tai pasenę ginklai ir netinkami Kenya kariuomenei.

— **Žemės drebėjime** Seatle balandžio 29 žuvo 2, nuostoliai milijoniniai.

MES NORIME BŪTI POZITYVŪS...

aiškino Antanas Mažeika apie rengiamą jaunimo žygį į Washingtoną

Antanas Mažeika, Jr.

JAUNIMO organizuojamas, gegužės 15 žygis į Washingtoną susilaukė šilto lietuvių pritarimo, amerikiečių spaudos dėmesio, o taip pat palankumo vietos Kongreso narių, kurie patį reikalą ėmėsi pristatyti Washingtone.

— Kodėl ėmėtės organizuoti žygį į Washingtoną? —buvo paklaustas Antanas Mažeika, Jr., kuris yra to žygio komiteto pirmininkas.

— Pirmiausia, kad buvo pikta skaityti vis apie negatyvinius žygius, kurie ir tą smerkia ir kitą nerasdami iš viso jokio idealo. **Kilo noras atsverti tą negatyvinį veiksmą pozityviniu veiksmu — prezidento linijos parėmimu.**

Pareigą paremti jaučiau ir kaip lietuvis. Juk prezidentas kovoja prieš agresiją to paties komunizmo, kuris yra pavergęs ir Lietuvą... Einam kasmet į Vasario 16 minėjimus. Bet to neužtenka. **Reikia parodyti, ir kad mes jungiamės su vyriausybe, iš kurios laukiam paramos ir kovai dėl Lietuvos.**

Mes tikime, kad paremdami prezidento kovą, jungiamės ir su ta bendruomene, kuri Lietuvai siekia laisvės. **Mūsų žygis padės amerikiečiam suprasti labiau ir laisvės reikalą Lietuvai.**

Ypačiai šiais metais, kada sueina 25 pavergimo ir kovos prieš pavergimą metai.

—o—

JAUNIMO organizuojamą žygį, remiant įdomu pažvelgti ir, kas tas jaunimas. Štai Antanas Mažeika yra sūnus žymaus Lietuvos vyčių veikėjo A. Mažeikos; pats Antanas taip pat yra vyčių organizacijos narys ir pernai buvo Brooklyno-Queens vyčių pirmininkas. Artimieji jo bendradarbiai taip pat yra vyčiai.

Gimęs 1940.4.1 čia Brooklyne; čia baigęs aukštesniąją mokyklą 1958; 1963 baigęs biochemiją Queens kolegijoje, o dabar dirba ir vakarais studijuoja Fordhame, siekdamas laipsnio.

Kalba lietuviškai gražiai. Išmoko pirmiausia iš tėvų, su kuriais namie kalbėdavosi ir lietuviškai ir angliškai. Bet visą laiką draugavosi su lietuviais. Ryšys dar labiau sustiprėjo, kai 1960 vedė Gražiną Kulikauskaitę, atvykusią iš Europos su naująja tremtinių imigracija.

Tokia yra nauja vyčių karta, naujai nešanti Lietuvos reikalą ir sujungianti jį su Amerikos reikalais.

(Daugiau 8 p.)

Bendrame kely. Mažumos lyderis Dirksenas kalbėjo: "Mūsų reikalas eiti drauge, jei jo [prezidento] kelias teisingas, nes mes tiek pat suinteresuoti šio krašto likimu kaip ir jis."

Johnsonas ir opinija

Quayle opinijos tyrimo duomenys dėl pritarimo ar nepritarimo prezidento politikai Vietname tokį: 83 pritaria, kad karinis spaudimas būtų didinamas iki laimėjimo; 74 procentai už tai, kad stiprinant spaudimą reikia siekti karo garbingo likvidavimo; 5 proc. už tai, kad Amerika turi pasitraukti.

Kitoki kiek Gallupo duomenys. Esą 55 proc. pasisako, kad Vietname daroma taip, kaip ir galima buvo laukti; 26 proc., kad blogai daroma, 19 be savos nuomonės. Ką toliau daryti? 29 proc. — pasitraukti ar sustabdyti karą ir derėtis, 14 — tęsti dabartinę politiką, 12 sustiprinti karinį spaudimą, 19 paskelbti pilną karą, 28 be nuomonės.

Opiniją tiria atskiri kongresmanai savo valstybės ribose. Tiria ir laikraščiai. **Aplamai visuomenės opinija eina su vyriausybe.** Pvz. Minneapolis Tribune rado: 72 proc. už sustiprintą paramą P. Vietnamui, 19 proc. už paramos atitraukimą ir pasitraukimą.

Šviesa iš Wyomingo slėnio

Pasikalbėjimas su M. Zujum (4)

— Taigi dabar lizdas ištuštėjęs, paukšteliai išskridę... Gyvenate betgi savuose namuose?

— Nuosavų namų niekuomet neturėjau ir abejoju, kad iš tokių algų, kokias turėjau, taip pat gyvenant nepastoviose sąlygose, būtų įmanoma nuosavus namus įsigyti. Štai tos konkrečios sąlygos: laikraštinį darbą prie savaitraščio "Draugo" pradėjau su 14 dol. savaitei; pusšeštų metų "Vytį" redagavau ir administravau už 120 dol. mėnesiui; tik vėlesniais laikais, redaguojant Susivienijimo organą "Garsą", algą gaunu kiek didesnę. Paskutinius keleris metus su žmona gyvename vyriausio sūnaus namuose.

— Turit lietuvių kaimynų? Iš viso lietuvių skaičius ten auga, mažta?

— Kelios dešimtys metų atgal Wilkes Barre ir apskritai Wyoming slėny buvo daug lietuvių. Daugumas vyrų dirbo anglies kasyklose, išlaikydami save ir šeimas. Anglies gamybai su kiekvienais metais mažėjant, dalis buvusių angliakasių susirado darbus kitose pramonėse, kurių šiame rajone tikrai labai mažai buvo ir dabar mažai tebėra. Dėl to daugelis turėjo ieškoti darbų kitose vietovėse, išsiveždami ir šeimas. Ir dabar jaunesnio amžiaus žmonės dėl stokos darbų turi palikti šį rajoną ir kitur įsikurti. Gyvenu Wilkes Barre miesto pašonėj, vadinamoj Lee Park sekcijoj, kur kitados lietuvių gausiai gyventa. Kelios dešimtys metų atgal net svajota įkurti lietuvišką parapiją. Dabar lietuvių beliko mažai, ir jie išsiskirstė po įvairias lietuvių parapijas, kiti priklauso prie arčiau esamų kitataučių parapijų. Draugijų ir organizacijų skyrių veikla taip pat sunyko.

O buvo laikai, kada Wyoming slėnis buvo laikomas Amerikos lietuvių tautiniu lopšiu. Čia spietėsi pirmieji ateiviai. Čia įskūrė 1886 metais Kat. Susivienijimas. Čia pirmosios lietuvių parapijos; 1906 įsteigta Kat. Federacija; 1909 įsteigtas savaitraštis "Draugas", kuris 1912 perkeltas į Chicagą, o 1916 paverstas dienraščiu. Wyoming slėnio lietuvių veikėjų iniciatyva ir pastangomis išgautas vyriausybės leidimas ir 1916 m. lapkričio 1 dieną JAV-ėse padaryta viešoji rinkliava dėl karo nukentėjusių Lietuvos žmonių šalpai. Surinkta 176,000 dolerių ir pirmą kartą taip plačiai pagarsintas lietuvių vardas.

Dabar dominuojant antrajai ir trečiajai čia gimusių kartom, visame slėnyje naujuosius ateivius galint suskaityti vienos rankos pirštais, lietuviškoji dvasia ir veikla gerokai susilpo. Ir lietuvių parapijų bažnyčiose jau pirmauja anglų kalba...

—o—

Matas Zujus nustojo pasakojęs; įsižiūrėjo kažkur, gal dar kartą į praeitį, perbraukė ranka per galvą, ant kurios kitados būta šaunaus šilelio, ir pridėjo:

— Per 52 metus vis šlovinau kitus — gyvus ir mirusius. Pasirodo, apie kitus daug lengviau kalbėti negu apie save.

— Ačiū. Tai, ką pasakojot, buvo ne tik apie "save". Tai dalis mūs visų istorijos, tautos išeivijos istorijos. Ne tik įdomu, bet ir reikia pažinti tos istorijos scenos veikėjus, laimėjimus ir pralaimėjimus. Dar kartą ačiū. Geriausių linkėjimų jūsų mielajai poniai St.... atsiprašau, poniai Kazei, Dėdės Samo saugotojui Matui, Wyoming slėniui ištikimajam Kaziui o taip pat Aldonai, emigrantei iš Wyomingo slėnio. (B.).

Matas Zujus

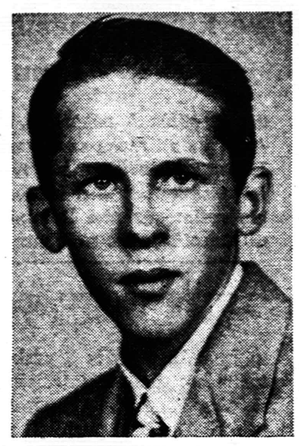

Kazys Zujus, sūnus

ENKAVEDISTAS J. BARTAŠIŪNAS APIE SAVO PRAEITĮ

LIETUVOJE

Lietuvoje buvo plačiai žinomas enkavedistų viršininkas, kuris organizavo partizanų sekimą, naikinimą, žudymą, gyventojų deportacijas. Kas jis buvo — jis pasakoja šiek tiek pats apie savo praeitį "Tiesoje" balandžio 27.

Pasakojas, kad 1915 gegužės mėn. buvo paimtas į caro armiją. "Prasidėjus 1917 metų vasario revoliucijai, buvau Rygos ligoninėje, kur gydžiausi po sužeidimo fronte. Toje pat ligoninėje buvę karininkai, norėdami išsiaiškinti kareivių nuotaikas dažnokai ateidavo į mūsų kambarius, tariamai ieškodami žemiečių.. Viena kartą popiet į mūsų ligoninę atėjo nauji sužeistieji. Su jais buvo jaunas praporščikas Galvinis. Jis pirmą kartą paaiškino man įvykius pasaulyje, pasakė, kad yra Laikinoji vyriausybė ir kam ji atstovauja. Tada aš pirmą kartą išgirdau apie Vladimirą Leniną ir bolševikų partiją. Pokalbis su Galviniu buvo posūkis mano gyvenime. Iš ligoninės grįžau į I-ąjį Ust Dvinsko latvių šaulių pulką, tvirtai pasiryžęs surasti bolševikus ir dirbti drauge su jais.".

Latvių šaulių pulkas buvo paskirtas užimti Vendeno (dabar Cesis) miestą ir įvesti jame bolševikinę sistemą. Taip pat aplinkiniuose valsčiuose "išrinkti bolševikinius revoliucinius komitetus". Toje akcijoje dalyvavo ir Bartašiūnas. 1918 metų kovo mėn. latvių šaulių pulkas, pavadintas "I-uoju pagrindiniu revoliuciniu latvių šaulių būriu, "ėjo sargybą Kremliuje. "Buvau būrio vadas. Kartą, grįždamas į kareivines, sutikau V. Leniną".

1919 sausio mėn. pulkas įžengė į Rygą." Mūsų kuopoje buvo daug raudonarmiečių lietuvių. Gerai pažinojau du brolius Balčiūnus. Kaip jie svajojo, karui pasibaigus, grįžti į gimtąjį kaimą ir, gavę žemės, dirbti ūkyje! Deja, šių puikių vaikinų svajonės neišsipildė. Jie žuvo nelygiose kautynėse su vokiškaisiais okupantais" (nebūtų išsipildę taip pat, jeigu jiem būtų pasisekę atnešti bolševizmą į savo gimtąjį kaimą— visi būtų netekę žemės, kaip dabar yra netekę!).

J. Bartašiūnas pasakojasi, kad 1919 balandžio mėn. pietų fronte buvo priimtas į partijos narius. Toliau: "Apie septynerius metus vadovavau pasienio būriui vakarų pasienyje". Kur eilę metų kitur buvo, nepasako. Bet antrojo pasaulinio karo pradžia jį rado jau Lietuvoje. "Aš jau tada buvau Lietuvoje ir tarnavau 29-jame korpuse, kuris buvo sudarytas iš buvusios Lietuvos armijos. Korpusas kaudamasis traukėsi į rytus... Paskui mane atšaukė į Maskvą. Kartą pirmomis 1941 metų spalio dienomis sutikau A. Sniečkų, M. Gedvilą ir J. Paleckį. A. Sniečkus papasakojo apie planus suorganizuoti lietuviškąją diviziją ir paklausė, kokia mano nuomonė. Prisipažįstu, abejojau, ar galima sudaryti diviziją, ir atvirai tai pasakiau. Bet... buvo gautas leidimas sudaryti diviziją. Nuo pat pirmųjų Lietuviškosios divizijos kūrimosi dienų joje dirbo.. patyrę vadai F. Žemaitis, V. Karvelis, J. Macijauskas, J. Žiburkus, A. Urbšas, P. Petronis, V. Motieka, A. Šurkus ir kiti. Atvykau į diviziją ir aš... Iš visų Tarybų Sąjungos kampų, sužinoję apie Lietuviškosios divizijos sudarymą, pas mus važiavo Tarybų Lietuvos piliečiai".

(Kas tie "piliečiai", J. Bartašiūnas nepasako. Apie tai buvo rašęs plačiau Leo Heiman žurnale "Jewish Digest" 1963 birželio mėn. nr. straipsnyje "Chruščiovo generolai žydai". Leo Heiman rašė, kad "Lietuviškoje divizijoje" tarp 15,000 karininkų ir kareivių buvo 12, 000 žydai; kad "divizijos kalba, charakteris, gyvenimo būdas nebuvo nei rusiškas nei lietuviškas, o jidiš". "Lietuviškoji divizija", pagal Heiman informaciją, buvo mesta prieš vokiečius, norint atpalaiduoti nuo spaudimo sovietų tankus, ir kelių dienų kautynėse iš "Lietuviškosios divizijos" žuvo 6000, tarp jų 5000 žydų ir 1000 lietuvių bei kitų tautybių. Žuvusiem prie Aleksiejevkos kaimo buvo pastatytas paminklas. Bet Heiman skundžias, kad paminklo parašas klaidinąs lankytojus. "Žmonėm, kurie lanko Aleksiejevkos kautynių vietą, sudaromas įspūdis, kad žuvę herojai yra daugiausia lietuviai. Žydai visai neminimi").

(nukelta į 5 psl.)

Prie Vatikano paviljono Nuotr. V. Maželio.

Pasaulinės parodos New Yorke atidarymo metu balandžio 21. Iš k. į d. viceprezidentas H. Humphrey, parodos rengimo pirm. R. Moses, Vakarų Berlyno burmistras Willy Brandt, vyriausias teisėjas Warren.
Nuotr. V. Maželio.

DOVAS ZAUNIUS ŽEMAITIJOJE

LAIŠKAS REDAKCIJAI

Su įdomumu skaičiau D. Zauniaus ir jo šeimos aprašymus. Skaitydamas prisiminiau girdėtą įvykį, kuris apibūdina užsienių reikalų min. Zaunių. Kuriais metais tai atsitiko, nebepamenu.

Sykį užsienių reikalų min. D. Zaunius automobiliu važiavo iš Mažeikių link Viekšnių. Pusiaukelėje, Pauliankos kaime, pastebėjo, kad į pagrindinį vieškelį įsijungia kitas, platus ir dailus kelias ir staiga išnyksta iš horizonto. Zaunius tai parūpo ir sustojo pasitikrinti. Pasirodė, šalutinis kelias veda tiesiai ir staigiai žemyn į žvirduobes. Suprantama, važiuojantį pirmą sykį — ir dar automašina —klaidina, ir galima atsidurti žvirduobėse ir susižeisti. Berods, tai buvo vėlyvos vasaros ar rudens laikas, kai žvyras paprastai nevežamas. Todėl kelias į žvirduobes galėjo ir turėjo būti atitvertas ir uždarytas, kad išvengtų judėjimo pavojų.

Pasiekęs Viekšnių miestelį, Zaunius užsuko į policijos nuovados raštinę ir budinčiam policininkui pareiškė norįs pamatyti policijos nuovados viršininką. Sis paaiškino, kad jo čia šiuo metu nesą. Policininkas, nežinodamas, su kuo kalbasi, min. Zaunių klausinėjo, kokiu reikalu jis atvykęs, o gal galįs jo reikalą ir be viršininko sutvarkyti. Kai svečias pasisakė, kas esąs, tai policininkas įsitempė, visai pakeisdamas kalbos toną. Užsienių reikalų min. Zaunius paaiškino atvykimo priežastį, pasakė, kad rytoj rytą, sekmadienį, Viekšnių valsč. viršaitis ir policijos nuovados viršininkas atvyktų į K. Daugirdo dvarą Būgių kaime. Ir tuoj išvyko.

Galima suprasti, kokia savijautą prisistatė abu savivaldybės atstovai. Viršaitis ir nuovados viršininkas min. Zauniaus buvo smarkiai papeikti, kad neuždaro minėto kelio ir nevykdo saugaus judėjimo taisyklių, įrengdami reikalingus ženklus. Tik K. Daugirdo užtarimo dėka liko tarnybose, bet turėjo duoti pažadą stropiau atlikti pareigos ir tuoj sutvarkyti kelią Pauliankos k.

Vietos gyventojų įvykis buvo ilgai komentuojamas.

J. Augutis

PADĖKITE PRANCIŠKONAMS PASTATYTI
LIETUVIŲ KULTŪROS CENTRĄ NEW YORKE
VIENUOLYNĄ-KOPLYČIĄ, SPAUSTUVĘ, PATALPAS LIETUVIŲ VISUOMENINIAM REIKALAM
Aukos siunčiamos adresu:
BUILDING FUND
FRANCISCAN MONASTERY
680 BUSHWICK AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221
Aukojusieji 1000 dol. tampa garbės fundatoriais
500 — amžinais nariais
100 — fundatoriais
aukojusieji mažiau — rėmėjais.
Galima įrašyti ir mirusius (memorial). Aukotojų vardai bus įamžinti pastato garbingoje vietoje ir prisimenami vienuolių maldose bei mišiose.
Siunčiu auką statybų fondui $.....
Pažadu auką statybų fondui $.....
Įrašau mirusį .....
Siuntėjas .....
Adresas .....
Visoms aukoms atskaitoma mokesčiai (Tax deductible)

Norite geros meniškos fotografijos —
PORTRETO - ŠEIMOS - VAIKŲ
vairių progų: vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir kt. nuotraukų; norite atnaujinti seną fotografiją? Jums geromis sąlygomis padarys —
VYT. MAŽELIS
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HYacint 7-4677

LITAS Investing Co. Inc.
kviečia
Pirkti akcijas su garantuotu dividendu ir augančia verte
Taupyti — atidarant sąskaitą (ligi 5½%)
Skolintis automašinoms, namų remontui, akcijų pirkimui
Dėl prospekto ir kitais reikalais:
V. VEBELIŪNAS, 100-21 89th Ave., Richmond Hill N. Y.; HI 1-6799
A. VEDECKAS, 83 Morgan St., Stamford, Conn. — Tel. 325-0997
Darbo valandos: Šiokiadieniais 6 - 9 val. vak.; šeštadieniais 9 - 4 val.

FOTOGRAFAS
Romualdas Kisielius
Tarptautinės Fotografų Sąjungos narys, baigęs Amerikos kariuomenės foto mokyklą. Jums už prieinamiausią kainą atliks visokius fotografinius darbus.
Dėl susitarimo skambinti — GLenmore 2-0029

— HAVEN REALTY —
Real Estate • JOSEPH ANDRUSIS • Insurance
Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudos, Income Tax užpildymas. Mutual Funds — Pinigų investacijos.
Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 val. popiet.
87-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. • Tel. VI 7-4477

REPUBLIC Liquor Store, Inc.
322 Union Avenue, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas EV 7-2089
JUOZAS BRUŽINSKAS, Manager
Didelis pasirinkimas įvairių vynų, degtinių, konjakų, midų šventėms bei kitokioms progoms

JAU 22 METAI!
WEVD
1330 KIL. 97.9 MEG. (FM)
LIETUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VALANDA
ŠEŠTADIENIAIS NUO 5 IKI 6 V.R.
DIREKTORIUS JOKŪBAS J.
STUKAS
1016 Schleifer Rd. Hillside, N.J. 07205
Tel. (201) 289-6878

DARBININKAS 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN 21, N. Y.

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August when published weekly
Prenumeratos kaina $7.00 — Subscription per year $7.00
Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA. Vyr. red. S. SUŽIEDELIS
Straipsnius ir korespondencijas redakcija talso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone. Už skelbimu turini ir kalba redakcija neatsako

Gegužės mėnesio reikalai

Gegužės mėnesio laikotarpiui sutelkta ypatingesnės prasmės nei kitiem mėnesiam — ypatingesnių užsimojimų, įsipareigojimų socialiniam, religiniam, tautiniam reikalam.

»•«

Gegužės pirmoji diena nuo 1890 ypatingai skirta socialiniam rūpesčiui — tada paskelbta pasaulio darbininkų šventė, kuri turėjo pabrėžti kovą už 8 valandų darbo dieną.

Darbininkų judėjimui esant socialistų bei komunistų vadovaujamam, gegužės pirmoji virto revoliucijos šventė; šventė kuri skatina versti šalin esamą santvarką ir jos vietoj statyti sovietinę, komunistinę, socialistinę.

Darbininkų judėjime atgaunant svorį Bažnyčiai, gegužės pirmoji darės ne skatinimu kelti revoliuciją, bet skatinimu siekti darbo žmonių gerovės demokratiniu keliu vykdant socialinio teisingumo ir solidarumo principus.

Ta dvejopa gegužės pirmosios prasmė buvo gyva ir nepriklausomoj Lietuvoj. Komunistinis pogrindis stengėsi demoniškai truoti revoliucinę prasmę. Oficialioje valstybės santvarkoje nuo 1919 metų gegužės pirmoji buvo paskelbta kaip "darbo žmonių ir tautų solidarumo šventė".

Šiemet tos dienos šventė praėjo pasauliniu mastu be ypatingos užsimojimo bei užsidegimo socialinėje srityje.

»•«

Gegužės mėnuo katalikų pasauly šiemet sutapo su ypatingu religiniu rūpesčiu — Dievo Motinos garbinimu. Popiežius Paulius VI paragino stiprinti Dievo Motinos pažinimą ir jos garbinimą; pasisakė ir už tą tradicinį garbinimo būdą rožančių..

Marijos garbinimą popiežius pristatė kaip "pasiryžimą matyti Marijoje tobulą kiekvienos žmogiškosios ir krikščioniškosios dorybės pavyzdį, mokytoją, vadovą mūsų žemiškoje piligrimų kelionėje".

Dėmesio atkreipimas į Mariją sutapo su laiku, kada buvo kai kurių siūloma dėmesį nuo jos nukreipti; kada buvo sakoma, kad Marijos kultas nemaloniai nuteikia protestantiškuosius tikėjimo brolius; kad būsią geriau, jei vardan vienybės su jais Marijai bus skirta mažiau reikšmės atpirkimo vyksme.

Popiežiaus nurodytas Marijos gerbimas ne tik nesipriešina tikėjimo vienybės siekimam. Priešingai, juo Marijos pavyzdžiu kas labiau paseks, juo labiau tas sustiprins savyje žmogiškąsias ir krikščioniškąsias dorybes; juo labiau bus pajėgus rasti vienybę ne tik su krikščioniu, bet ir su kiekvienu geros valios žmogum.

»•«

Gegužės mėnuo Lietuvoje buvo virtęs šeimos religinių tradicijų mėnesiu. Visi šeimos nariai vakarais drauge kalbėjo Dievo motinos litaniją prie jos paveikslo, papuošto pirmom pavasario gėlėm. Religinis klimatas jungė visą šeimą; religinė dvasia klojosi į kiekvieno šeimos nario charakterį.

Tradicija vargiai plačiau dabar išlikusi. Bet jos prasmė šiandien aktualesnė nei bet kada anksčiau. Ją kaip tik pabrėžė vėl popiežius Paulius, skatindamas per gegužės mėn. melstis, kad gausėtų pašaukimai religiniam gyvenimui. Jų didelė stoka. Stoka ne tik lotynų Amerikoje. Stoka, nes dingo arba dar nesukurtas šeimoje religinis klimatas, kuriame pamažu auga jaunoje dvasioje pašaukimas.

Lietuvių dabarties gyvenime tokios pat rūšies skatinimu virsta kaip tik gegužės mėnesiui Aidų paskelbtas atsišaukimas į tėvus, kad šeimos rūpesčiu paverstų savo vaikų siuntimą į lietuvišką Kennebunkporto gimnaziją. Tai neįmanoma taip pat be tinkamo klimato šeimoje.

Ryžtamės kovoti už mūsų išeivijos tautinę gyvybę

Besirengiant septintam ateitininkų kongresui (2)

JUOZAS GIRNIUS

Tikroji tautos kova už savo laisvę bei gyvybę vyksta pačiame krašte. Bet ir mums šioje kovoje yra skirtas uždavinys. Jam lygiai visus telkia bendroji Vliko vadovybė. Tačiau ir visoms atskiroms organizacijoms šioje kovoje tenka atitinkami uždaviniai, visų pirma — **atviras žvilgis į pavergtosios tautos padėtį ir įautri sąžinė jos laisvės šauksmui.** Tie du dalykai yra susiję: kol tik "aplamai" žinoma apie Lietuvos sovietinę vergiją, tol tik "aplamai" tuo žinojimu ir pasitenkinama. Iš tiesų, sąžinei sužadinti ir tuo pačiu pažadinti veiklai reikia kiek galint artimiau ir konkrečiau gyventi pavergtosios tautos likimu.

Priklausome tautai ir mes, kur bebūtume. Principinis mūsų nusistatymas šiuo klausimu visada buvo ir yra aiškus. Bet faktiškai stovime prieš didelius rūpesčius. Svetima aplinka savaime lietuviškąjas pastangas smelkia. Šia prasme net ir laisvajame pasaulyje turime dėl savo laisvės įtemptai kovoti. Galime džiaugtis, kad nestokojame jaunimo besitelkiančio į mūsų ir kitas lietuviškąsias jaunimo organizacijas. Tačiau drauge negalime nematyti, kaip vis sunkėja lietuviškasis jaunimo auklėjimas. Todėl ir mūsų organizacijoje tenka ne tik visą laiką budėti šiuo lietuvybės reikalu, bet ir nuolat pervertinti lietuviškojo auklėjimo kelią bei priemones. Nepakanka tik jaunimą sutelkti, svarbu jį tinkamai subrandinti.

Tikrovė mums kelia daug rūpesčių ir kaip katalikams ir kaip lietuviams. Džiaugiamės istoriniu Bažnyčios atsinaujinimo sajūdžiu, bet drauge regime, kokia galinga gyvenimo jėga yra išauges ir netikėjimas. Raminamės, kad žmonijos istorija žengia laisvės link, bet drauge žinome, kad Lietuva sovietinėje vergijoje stovi prieš būties ar žūties klausimą. Dar fatališkiau prieš šį klausimą stovime mes. Ryžtamės kovoti už lietuviškosios išeivijos tautinę gyvybę, bet drauge matome kaip daugelį siaubia abejingumas.

Reikia visus šiuos rūpesčius atvirai matyti, kad būtų galima jiems ieškoti sprendimų, kad užuot raminęsi iliuzinėmis paguodomis, realiai suvoktume, kur kaip yra. Tačiau nepakanka tik atvirybės esamai padėčiai. Norint pasitenkinti tik laikui atvirybe, neišvengiamai būtų grimstama į nevilį ar savęs išsižadėjimą, defetizmą ar oportunizmą. Tikroji laikui atvirybės prasmė yra ne vergiškas tikrovei nusilenkimas, o pasiryžimas išlikti laisviems, konkrečiau tariant — **ne plaukimas, kur srovė neša, o įžvelgimas, kaip savu keliu eiti.** Tikrovė tik kelia klausimus, bet neteikia atsakymų. Atsakymų tenka ieškoti nebe faktuose, o idealuose. **Tik atvirumas idealams įprasmina atvirumą tikrovei.** Kaip tikrovė yra rūpesčių versmė, taip idealai yra vilties versmė. **Tikras realizmas ir tikras idealizmas neneigia vienas antro, o eina drauge.**

Realiai matyti tikrovę nereiškia ja pasitenkinti (visada yra kuo tikrovėje nepasitenkinti!). Antra vertus, siekti idealo nereiškia kreiptis nuo tikrovės Priešingai, idealas apeliuoja į žmogų tikrovėje jį realizuoti. Paradoksiškai tariant, ir **tiesa nėra iš tikrųjų tiesa, kol ji nėra gyvenime įkūnijama.** Užuot neigęs tai, kas yra, idealas tik žadina žmogų kurti skaidresnę tikrovę —ne kapituliuoti prieš sutinkamas sunkenybes, o ryžtis jas nugalėti. Tikrovė yra mūsų pačių kuriama visais kasdieniniais mūsų apsisprendimais — jautrumu ir abejingumu, ryžtimi ar delsimu, veikla ar apsileidimu. Savaime kuriame savo tikrovę, bet svarbu, kad ją kurtume juo skaidresnę, juo kilnesnę, juo vertingesnę.

Čia ir slypi idealizmo realistinė prasmė. Ištikimybė idealui — tai nei bėgimas nuo tikrovės, nei prieš ją suklupimas, o aktyvus angažavimasis joje vykdyti savo žmogiškąjį pašaukimą. Idealui tarnaujama tikrovėje — ne šventinėmis progomis, o visu kasdieniniu gyvenimu. Todėl apeliuoti į ištikimybę idealui lygu apeliuoti ir **kasdienę ištikimybę.** Kasdieniniame gyvenime, o ne kongresuose ar kitose šventėse pasirodome, ko verti esame. Užtat ir pačių kongresų bei kitų švenčių prasmė slypi ne paradinėse demonstracijose, o susitelkime į save klausimu, kiek iš tiesų gyvename pagal savo idealus, kiek iš tiesų juos vykdome tikrovėje.

Nepaprastojoj konferencijoj 1963 perimdamas pareigas, **žmogiškosios kokybės** rūpesti kėliau pačiu pagrindiniu mūsų rūpesčiu. Šis rūpestis gaivins ir būsimąjį kongresą. Įvairius organizacinės technikos klausimus gana išsamiai apsvarstėme neseniai įvykusioj Nepaprastoj konferencijoj. Būsimajam kongrese esame laisvi visų pirma savo žvilgį nukreipti į save pačius kaip žmones. Aną kartą visų pirmą kėlėme klausimą, kaip organizuoti ateitininkiškąją veiklą, kaip ją metodiškai sugyvinti etc. Šį kartą visų pirma žvelgsime, ką šiuo metu reiškia ateitininkiškai gyventi, kam atvirybė laikui ir ištikimybė idealui įpareigoja mus visus tiek asmeniškame gyvenime, tiek viešajame reiškimesi. Šiam žvilgiui į save bus skirtos ir abi kongreso paskaitos.

Pirmojoj paskaitoj bus pateikiama mūsų psichologinė analizė, kad lyg veidrodyje nuogai išvystume save tokius, kokie faktiškai esame. Antrojoj paskaitoj bus ryškinamas esminis ateitininko vaizdas, kad konkrečiau suvoktume, ką iš tikrųjų reiškia būti ateitininku. Abiejų paskaitų bendras tikslas sužadinti visų mūsų rūpestį savimi pačiais.

Laikau šį rūpestį pagrindiniu, šitaip žvelgdamas į padėtį: nestokojome nei idėjų, nei metodų, nestokojame nė žmonių visose trijose savo sąjungose, bet vis turime skųstis, kad sunkiai randame žmogų, kai jo prisireikia tam ar kitam uždaviniui.

Turime giliai išmąstytą ir solidžiai prof. St. Šalkauskio susistemintą ateitininkų ideologiją. Ir po prof. St. Šalkauskio neišseko krikščioniškoji mintis. Yra pasirodę ištisa eilė veikalų, kurie toliau gyvai plėtoja krikščioniškąjį žvilgį laiko tėkmėje iškylančiais klausimais (nesvarbu, kad jie nėra suoficialinti ideologijos vardu). Nestokojame judrumo ir naujiems metodams ieškoti bei taikyti. Greičiau kartais yra mintin atėjęs klausimas, ar neatsiduriame net prieš "metodizmo" pavojų — per didelį metodais pasitikėjimą, metodų pervertinimą, lyg jau savaime jie žmones perkeistų. Savaime žmonių neiškleidžia nei ideologija nei metodai. Ir gilios idėjos lieka tik "aukšti žodžiai" (ar "kalama pamoka") tam, kas pats nėra gyvos minties, nedega tiesos troškuliu. Ir paslankūs bei įdomūs metodai lieka tik mechaninės formos, jei stokojama entuziazmo veiklai. Akivaizdžiai liudija tai visi tie, kurie ir per mūsų organizaciją pereina (lyg per kokią aikštę!), tiesiog nuostabiai sugebėdami beveik nieko joje nepasinaudoti.

(Bus daugiau)

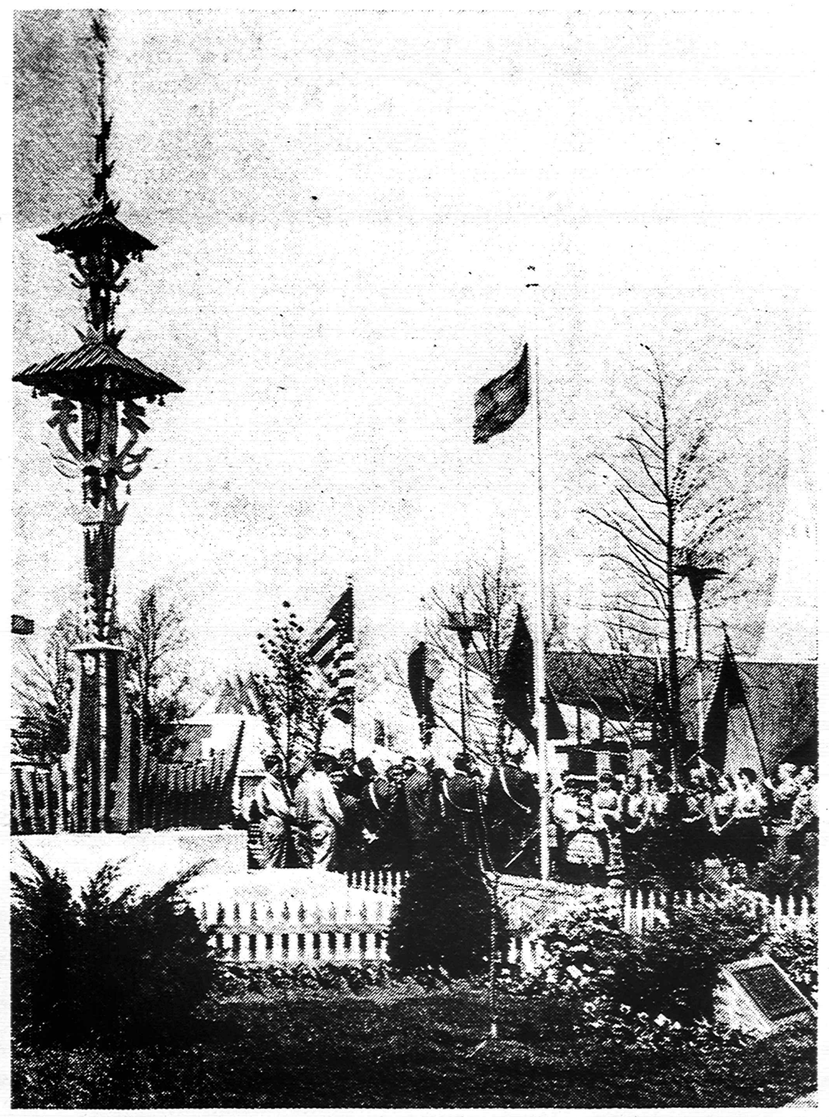

Lietuvos vėliava kryžiaus aikštėlėje pasaulinėje parodoje New Yorke. Nuotr. V. Maželio

DANUTA MOSTWIN

Dėdulis Amerikoje

(2)

KRAMARZAS popiet išsirengė pas savo pažįstamą, kuris gyveno už penkių blokų ir su kuriuo dažniausiai susieidavo. Tas ponas Misiewskis kone visą gyvenimą dirbo plieno liejykloje, o paskui lėktuvų dirbtuvėse. Ir dabar vertėsi neprastai. Socialinės pašalpos gaudavo daugiau negu Kramarzas, o kiek turėjo sutaupęs banke — neužsimindavo.

Dėdulis ėjo pamažu, svirinėdamas, lyg girtas ar išbadėjęs. Ir rodėsi jam, tartum būtų nei diena nei naktis. Kažko buvo negera, kažko trūko — pats negalėjo suprasti. Reikėjo kam nors pasipasakoti. Bet Misewskio namie nerado. Tada pasuko į Sąjungos namus.

Namai tie buvo nedideli, mūriniai, apšepę. Iš gatvės vedė du įėjimai, ir abudu į smuklę. Reikėdavo praeiti pro barą, kad mediniais laipteliais užkoptum į Sąjungos kambarius.

Kramarzas stumtelėjo duris. Viduje buvo tvanku ir tirštai prirūkyta, net tamsu. Sekmadienio popietėje čia buvo daug prisirinkusių žmonių. Kramarzas sustojo ant slenksčio ir dairėsi Misiewskio. Dvi įsilinksminusios ir įtraukusios moterėlės šoko polką. Kažkur iš kampo sklido muzika ir daina:

Mama tėtę plaka, plaka,
kad be saiko laka, laka . . .

Misiewskis sėdėjo prie bufeto ir dūmė cigarą. Vyro būta petingo, stambaus, grubių veido bruožų. Atsikišę kaulėti jo skruostai ir kiek įstryžos akys rodė buvus nemažą pramuštgalvį. Dabar veidas jau buvo suvytęs, pažandės nudribusios, tiktai akys dar blykčiojo gyvybės troškuliu. Išvydęs besiartinantį dėdulį, Misiewskis šūktelėjo padavėjai:

— One beer, please!

— Negersiu, — gailiai numykė Kramarzas, besirangydamas prisėsti ant apvalios, besisukančios kėdutės.—Kad tik nenudribčiau . . .

— Kas gi pasidarė? — nustebo Misiewskis, pažvelgęs į skausmingą, pageltonijusį draugo veidą.

— Sakyk, koks tas daktaras, pas kurį anądien buvai? —paklausė dėdulė.

Misiewskis, stipriai užtraukęs cigarą, išpūtė dūmų kamuolį, kad net veido nesimatė.

— O, tie daktarai! Pinigus lupa. Ar ne tiesa, ponia? — kreipėsi Misiewskis į padavėją. — Ką galvoji apie daktarą Brysą?

— Aš pas jį nevaikštau — atšovė moteriškė, pilsčiusi alų. — Mano berniukas buvo pas tą naujai atvykusį . . .

— Geriau neiti, — perspėjo Misiewskis. — Sako, tas dypas kad užplėšia, tai oho!

— O kiek gi ima Brys? — pasiteiravo Kramarzas.

— Tris dolerius.

— Ir pagelbsti, manai?

— O kas tamstai yra? —pasiteiravo padavėja.

Ji buvo iš naujai atvykusių, bet spėjusi apsiprasti ir mažai besiskyrė nuo senųjų. Kalbėjo jau darkyta lenkų kalba.

— Diegia kur nors, ar ne?

— Ogi paširdyje, — parodė dėdulis į krūtinės duobutę. — Naktį kad pradėjo . . . Nebuvo kaip nė pagalbos šauktis. Šeimininkė išvykusi. . .

— Tai ko tas žmogysčius neveda. Žmona prižiūrėtų ligonį, būtų savi namai, — pasigirdo gretimas balsas.

— Hi! — nusijuokė Kramarzas. — Hi! Ne man beprasidėti su vedybom.

— Two beers! — šaukė kažkas iš kito galo. — Kur padavėja, ei!

Dėdulis apsisuko ir nuslinko nuo kėdutės. Kojos rodėsi prikepusios prie žemės, bet dar parvilko namo. Vakarienės mažai valgė. Gerklėje jautė kartumą, skaudėjo visi kūno pašaliai.

— Tai ir suėmė gi mane,— prastenėjo visą naktį, nusprendęs iš pat ryto susirasti tą gydytoją Brysą.

Atsisėdęs fotelyje, griebėsi skaityti sekmadieninį laikraštį. Niekas nedomino. Stebėjosi, kad žmonės plėšosi, nežinia dėl ko. Vieni kitus užmušinėja, per galvas verčiasi rungtyniaudami dėl tarnybų. Ir kam? Pritykos tokia naktis ir sukrims, sulaužys žmogų kaip šipulį.

Dėdžiui tirtėjo rankos, visą jį purtė. Nusigando to drebulio, kurio anksčiau niekada nepažino.

— Reikėtų ko nors šilto išgerti, — giliai atsiduso.

Dėdulis savo lindynėje neturėjo nei virtuvėlės nei elektrinės krosnelės. Niekada jam tų daiktų neprireikė, niekados. Dabar reikėtų ir šilto daikto ir žmogaus rankos.

— Nėra ko prisišaukti, — gailavo. — Esu vienui vienas, vienišas . . .

Kramarzas taip įsigailino, kad net jį prakaitas išmušė, akys aprasojo. Niekada nėra taip buvę. Sveikom dienom jis priklausė gatvei. Žilas, liesas, truputį susikuprinęs atrodė nuo gatvės neatskiriamas. Keitėsi tiktai jo apranga pagal metų laiką. Visi jį gerai pažino, kai praeidavo pro krautuvių langus.

Viename gatvės kampe buvo baldų krautuvė, priešais —užeiginė, baras, kur Kramarzas valgydavo. Šalimai — duonos kepykla ir čigonės burtininkės maža krautuvėlė, bet nė pačiam Kramarzui nebuvo aišku, ką ji pardavinėjo, iš ko vertėsi.

Visi praeinantį dėdulį sveikindavo:

— Hallo, Mr. K.! You sure look swell Mr. K.

Tuo pačiu būdu ir rankos mostu buvo sveikinamas laiškanešys, gatvės šlavikas, pieninininkas. Dėdulis tik tuo buvo pranašesnis, kad niekados gatvėje jo netrūko — nei darganoje nei sausroje. Ir jeigu būtų trūkę, tai tikrų tikriausiai būtų atsiradęs koks kitas dėdė; dabar tiek daug senų žmonių, pensininkų.

— Vienas, visiškai vienas . . . — dūsavo Kramarzas prisimindamas, kaip jis gatvėje nebesijausdavo toks vienišas.

Pakilo iš fotelio, prisliuogė prie lovos ir išsitiesė visu savo liesu kūnu. Kambarys jam atrodė nejaukus, piktas, tuščias, lyg kokia kiaurymė, kuri žiojosi ir grasė praryti. Iš tos bedugnės dvelkė šaltis. Apsikuturiavo vilnone antklode, bet drebulys nesiliovė. Net lova cypavo, kai dėdulis kaleno dantimis ir dejavo.

Staiga jam pasirodė, kad kažkas pravėrė duris ir sustojo slenkstyje. Buvo jau sutemę. Pro langą švietė apmiglijęs mėnulis. Kramarzas buvo užmiršęs užtraukti užuolaidas. Pakilo, atsisėdo lovoje ir įbėdė akis į duris. Duryse stovėjo Peggy.

Dėduliui nebuvo jokios abejonės, kad duryse tvyro jinai, apsivilkusi sekmadienio rūbeliu, kurį dėvėdavo eidama šokti. Krūtinė stipriai bangavo. Aišku, buvo greitai bėgusi ir nespėjusi atsikvėpti; bet lūpose žaidė maloni šypsena. Šviesūs trumpi plaukai buvo vėjo ištaršyti. O akys, akys! Švelniai melsvos, dangiškos, žaibuojančios, gundančios. Akys tos traukė į save.

— Johnny, — pratarė Peggy, — tuojau renkis! Su savim turiu lagaminėlį. Tėvas nieko nežino. Galim bėgti ir susituokti.

— Ar tiesa, Peggy? — netikėjo Kramarzas.

— Netiki?!—atsiplėšė nuo durų, pribėgo prie lovos ir apkabino. Dėdulį persmelkė kvapnus ir liaunas moters kūnas.

— Peggy, aš esu persenęs! — sudėjavo Kramarzas.

— Nesvarbu, Johnny. Man esi likęs toks pats. Prisimeni? Ar ir dabar manęs nenori? Nenori grįžti?

— Grįžti? Kur, Peggy?

Moteris ištrūko iš glėbio ir nubėgo. Kramarzas girdėjo jos gailų raudojimą. Norėjo vytis, susigrąžinti, bet nepajėgė iš lovos nė krustelėti. Jaudinosi ir keikėsi. Tik už valandėlės dideliu vargu išsikuitė iš lovos. Marškiniai buvo kiaurai permirkę, veidas išprakaitavęs.

Užsižiebė šviesą ir atidarė langą. Gatve niekas nei bėgo nei važiavo. Tylu. Kramarzas priėjo prie savo kambario durų. Užrakytos.

(bus daugiau)

Užeikim į senąją Plungę

Vargu kitas žemaičių miestas turi tokią gyvą ir kunkuliuojančią praeitį, kaip Plungė. Čia vienas iš gražiausių parkų, įrengtas kunigaikščio Oginskio, čia to paties kunigaikščio rūmai. Plungė kadaise turėjo savo simfoninį orkestrą, muzikos mokyklą, kurioje mokėsi žymusis muzikas ir dailininkas M. K. Čiurlionis. Nepriklausomos Lietuvos laikais čia augo visokios mokyklos, buvo kapucinų vienuolynas su gimnazija, audimo fabrikas.

Nerašysime čia platesnės Plungės istorijos. Paliksime tai mūsų istorikui Zenonui Ivinskiui, nes jis kilęs iš Plungės, iš Kaušėnų kaimo. Tegu jo sodri ir faktus pamėgusi plunksna aprašo kiekvieną privilegiją, kuria karaliai aukštino ir puošė Plungę; tegu sumini visus, kurie pirko ir pardavė Plungės dvarą, įvairiais kultūrines pramogas ir parodas, kurios taip gyvai veikė žemaičius.

Domina mane tik tokios smulkmenos — tai Plungės vardas, iš kur jis atsirado, ir mieste stovinti keista senoviška varpinė.

Kalbėdami apie **miestų atsiradimą**, tuoj ieškome kokių senų legendų, mėginame susieti su kokia didikų gimine, su pilimi, kurioje telkėsi apylinkės gynėjai. Nieko panašaus neturi Plungė. Nėra suregstos jokios legendos apie jos praeitį ir miesto įkūrimą. Nėra nei senovės didikų, kurie čia būtų pasistatę dvarus. Nėra nei kokios garsios upės. Per miestą tekantis Babrungas yra mažas upelis, vos pajėgia malūną pasukti. Tokiom upėm neburiuoja laivai ir pirkliai neatplaukia.

Apsižvalgę nerasime nei kokių ypatingų gynybai palankių vietovių. Tačiau miestas išaugo ir buvo žemaičiuose vienas iš įdomiausių.

GONDINGOS ŠEŠĖLYJE

Nukilę 6 km į pietvakarius nuo Plungės, rasime gražų kalnelį, apaugusį krūmais, medukais. Tai Gondingos piliakalnis.

Ant jo užkopus, pasidaro vieniša, net liūdna. Jauties kaip tas Vaižganto Sauliukas, kuris klausosi ant kalno praeities žodžio. O čia būta praeities, net didelės praeities.

Čia buvo tvirtovė ir pilis, kuri priešinosi kryžiuočių antplūdžiams. Čia buvo valsčius, administracijos centras. Gondingos vardas sutinkamas senuose raštuose, o tokios Plungės dar tuo metu nebuvo.

Ilgainiui Gondingos tvirtovė nustojo savo reikšmės. Po Torno sutarties (1411) su vokiečių ordinu, aptilo kryčiuočių puldinėjimai. Žmonės ramiau gyveno, daugiau išsikirto miško, įsikūrė daugiau kaimų. Tada žmonės nuo Gondingos piliakalnio traukėsi į kitas patogesnes vietas.

Plungė buvo mažas kaimelis kaip ir kiti senieji apylinkės kaimai. Savo vardą gavo iš mažo upelio Plungė, tas upelis ir dabar teka per miestą Rietavo ir Kulių gatvių pakalnėje. Bet taip atsitiko, kad šis mažas kaimelis atsirado kryžkelėje. Per jį ėjo daugiau kelių, buvo patogiau keliauti. Toje vietoje ir kūrėsi naujos sodybos, atsirado pirklių. Jau XVI amžiuje Plungė nuvaržė savo draugę— garsiąją Gondingą. Gondinga sunyko, sugriuvo. Neliko nei jokio namo, nei plytos neliko iš tos praeities, neliko nei Gondingos valsčiaus.

Plungės varpinė ir senoji bažnyčia

Gondingos piliakalnis

SENOSIOS BAŽNYČIOS

Pirmąją Plungės bažnyčią pastatė Zigmantas Vaza 1617. Vėliau miestui duotas herbas: kviečių pėdas, apjuostas kaspinu, viršuje — Dievo Apvaizdos akis.

1797 buvo pastatyta medinė šv. Jono Krikštytojo bažnyčia. Pastatyta kaip ir kitos to meto medinės lietuviškos bažnyčios. Bažnyčia prastovėjo gerokai virš šimto metų ir pasiekė nepriklausomos Lietuvos laikus, kada atsirado jai kita varžovė — nauja graži mūrinė bažnyčia, baigta prel. P. Pūkio 1933 (pašventinta rugsėjo 24).

VARPINĖ PALIKO

Pastatę naują bažnyčią, senąją medinę nugriovė. Prie jos stovėjo mūrinė varpinė. Jos nepalietė, nes ją gynė paminklų apsaugos įstatymai. Tai viena iš Plungės įžymybių — ta senoji mūrinė varpinė. Atrodo ji dabar keistai, lyg koks gynimosi bokštas, atsistojęs atokiai nuo bažnyčios.

1806 Plungės dvarą įsigijo Platonas Zubavas. Šis 19 amžiaus viduryje ir pastatė šią varpinę. Originali ji tuo, kad savo išvaizda primena medinės lietuviškas varpinės. Statytojas buvo susipratęs lietuvis ir mūre padarė žemaitišką įrašą. Iš tos varpinės 1861 buvo paskelbtas caro manifestas apie baudžiavos panaikinimą.

DŪMAI IŠ VARPINĖS

Nepriklausomos Lietuvos laikais buvo toks nuotykis, surištas su varpine. Altarijoje gyveno senas kunigas altaristas Sragys, įdomus tuo, kad mėgo filologijos mokslą, rinko žodžius lietuvių kalbos žodynui ir mėgo bites (kaip ir visi kalbininkai).

Vieną dieną pamatė, kaip bičių spiečius pakilo ir nulėkė. Senukas klupdamas ir skubėdamas nusekė bites. Nusileido jos į varpinę. Tuoj jis grįžo namo, pasiėmė visus pabūklus, ugnies ir piaulo, ir įsikėlė į varpinę. Ten pradėjo dumti tokius dūmus, kad jie veržėsi pro angas. Žmonės pastebėjo dūmus, kas gi čia? Varpinė dega!

Griebė kas kibirą, kas kopečias ar kirvį ir pasileido į varpinę. Prasidėjo lyg senovės bokšto užėmimas. Kai drąsieji įsiveržė į vidų, sutiko ten kunigą Sragį su tinklu ant galvos jau bebaigiantį susemti bičių spiečių.

A.K.

Taip atrodo Sibiro maldaknygė ir jos laidų rinkinys Vatikano paviljone. Nuotr. R. Kisieliaus

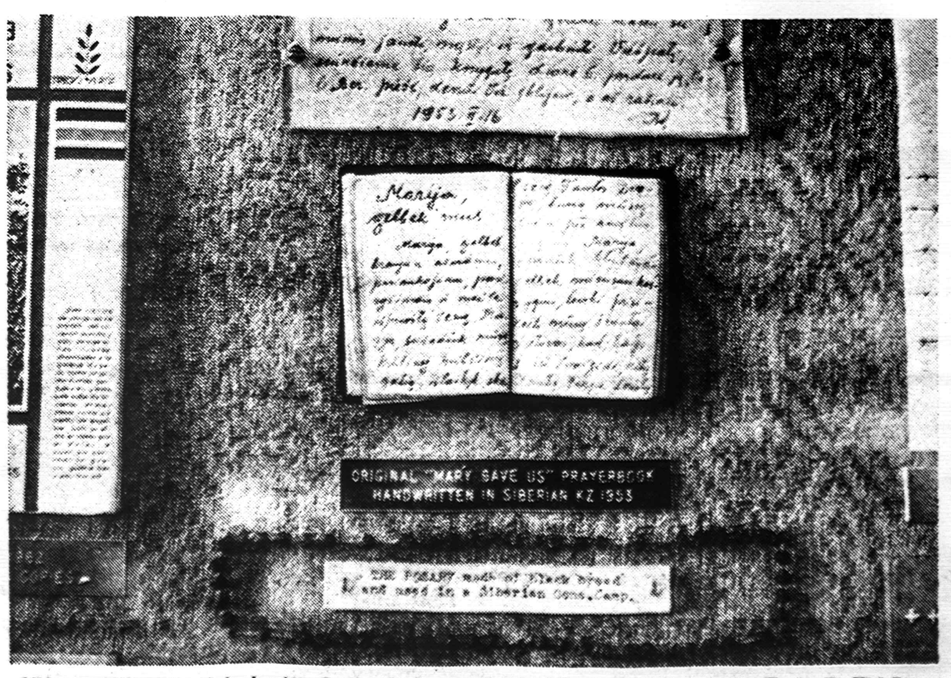

Sibiro maldaknygės originalas ir rožančius iš duonos, išstatyta Vatikano paviljone. Nuotr. R. Kisieliaus

MARIJA PRAŠĖ: GERAI ATLIKIT SAVO PAREIGAS

Rodos, taip neseniai peržengėm tėvynės sieną, o jau dvidešimts su viršum metų! Laikas eina nesustabdomai. Ar karas, ar žemės drebėjimas, ar rakietos maišo dangaus erdvę —laikas slenka vienodu tempu: vakar, šiandie, rytoj . . . "Rytoj" gali jau ir nebūti. Kiek daug nesenų ir pajėgių iškeliavo amžinybėn kartu su tekančia laiko srove.

Laikas, kaip ir gyvenimas, yra Dievo dovana. Krikščioniškai galvojant, kiekviena valanda turėtų būti prasmingai praleista. Žinoma, prasmingumą ne vienodai žmonės supranta. Vienas pašvenčia savo gyvenimą įsigyti kuo daugiau turto; kitas stengiasi pasiekti mokslo viršūnes, trečias rūpinasi išsaugoti sveikatą. Dar kiti savo jėgas ir laiką skiria artimo labui, kaip vienuoliai, misijonieriai.

Šv. Thomas Moore sakė, kad vertingiausiai bus laiką sunaudojęs tas, kurs visą save aukoja tobulesniam pareigų atlikimui. Kiek daug nelaimių, nesusipratimų, skausmo būtų išvengta, jei kiekvienas būtų pareigingas!

Pareiga — tai kietas valios veiksmas, surištas su giliu meilės jausmu. Su meile Dievui, artimui, šeimai, tautai. Tai reiškia: sutikti su visomis savo gyvenimo aplinkybėmis, ar jos būtų malonios, ar nemalonios.

Fatimoje Marijos apsireiškimo metu 1917 m. svarbiausias jos prašymas buvo: **gerai atlikti savo pareigas**. Tai buvo kreipiamasi į visų laikų žmones. Kartais prireikia didelių pastangų bei asmeninės aukos savo pareigai atlikti. Gi šiais laikais visi kalba apie laisvę — apie tokią laisvę, kuri nesiejama su jokia pareiga. Ką noriu — ta darau! Tokia laisvė dažniausiai neša nusivylimus bei kančią. Popiežius Paulius VI, kalbėdamas apie laisvę, prancūzam studentam, pasakė — **"Tikroji laisvė yra savęs apvaldymas."**

Pažinau vieną jauną kuklią moterėlę. Šio paskutinio karo aplinkybės iškyrė ją su vyru, ir ji su savo trimis mažais vaikais atsidūrė tremtinių stovykloje Vokietijoje. Be galo daug vargo, baimės ir netikrumo turėjo patirti savo vienišume. Tačiau kokį gilų pareigų supratimą turėjo ta jauna motina! Ji gali būt pavyzdžiu visiem.

Ji sakydavo: "Nuolat meldžiu Marijų, prašydama pagalbos, kad savo gyvenimu vykdyčiau dešimtį Dievo įsakymų. Ir savo vaikams nuolat tai primindavau." Štai kame jos tvirtybė ir išmintis! Ir taip pamažu tirpo vargo dienos. Atvykus į šį kraštą, sunkiai dirbdama pastatė vaikus ant kojų ir tikrai jais gali didžiuotis. "Jaučiuos laiminga, — rašo ji, kad sąžiningai atlikau savo pareigas kaip lietuvė motina".

Gegužis — Marijos mėnuo. Be abejonės, visi atsimenam, kaip mūsų tėvynėje buvo laikomas gegužinės pamaldos. Kiekvienam kaime ir bažnytkaimy vakarais skambėjo Marijos litanija, kur po sunkių darbų suklupę artojėliai prašė Marijos pagalbos. Gal dėlto per dvidešimt metų bolševikai, atkakliai persekiodami tikinčiuosius, religijos nesunaikino.

(nukelta į 5 psl.)

Dabar jūs galite aplankyti savo artimuosius Lietuvoje — Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kt. Smulkesnioms informacijoms rašykite/skambinkit daugiausia patyrusiam Kelionių biurui į R. Europą

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.

45 W. 45 Street, New York 36, N.Y. • Tel. CIrcle 5-7711

Cosmos Parcels Express Corp.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugelio metų patyrimą siunčiant

DOVANAS - SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klijentų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom. Informacijų ir nemokamų katalogų gausite iš visų mūsų skyrių.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
- BOSTON 18. Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. 327 West Broadway ..... AN 8-0068
- BROOKLYN 11, N.Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7. N.Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
- BUFFALO 6, N.Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TL 6-2674
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 730 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N.W. GL 8-2256
- HARTFORD 14, Conn.—200 Franklin Av., Tel. 233 8030, 246 0215
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575
- IRVINGTON 11, N.J. — 762 Springfield Ave. ..... ES 2-4685
- LAKEWOOD, N.J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- NEWARK 3, N.J. — 428 Springfield Avenue ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446

NEW YORK, N.Y. 10011 — 108 West 14th Street ..... CH 3-3005

- NEW YORK 3, N.Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
- PASSAIC, N.J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PATERSON 1, N.J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. ..... PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street ..... SW 8-2868
- YONKERS, N.Y. — 555 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2781
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue ..... RI 3-0440

Minėdamas 50 metų savo sukaktį,

DARBININKAS

tikisi sulaukti naujų skaitytojų, kad galėtų ir toliau išsilaikyti. Prašome paraginti draugus ir pažįstamus laikraštį užsisakyti. Gavus adresą, susipažinimui siunčiamas nemokamai. Prenumerata 7 dol. metam. Naujiem skaitytojam — pirmiem metam 5 dol.

Kas suras 2 naujus skaitytojus, moka už abudu 9 dol., už 3 — 12 dol. metams.

Administracija taip pat prašo nedelsti atsilyginti už 1965. Raginimas sudaro nereikalingų išlaidų. Prašome pasinaudoti čia pridedama atkarpa.

Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221

Prašau pratęsti prenumeratą 1965 metams.

Vardas ir pavardė .....

Adresas .....

Siunčiu už prenumeratą $....., aukų $.....; Viso $.....

....

(Data) (Parašas)

CRANE SAVINGS & Loan Association

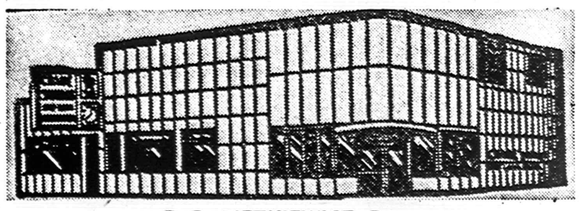

B. B. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083

Nemokamai vieta automobiliams

4 1/2% ON INVESTMENT ACCOUNTS

Mokame nuo 1962 metų vasario 1 dienos

Pinigai įdėti prieš mėnesio 15 d. duoda dividendus už visą mėnesį.

Dividendai mokami sausio ir liepos 31 d.

Prašome aplankyti naują mūsų namą.

VALANDOS: Pirmd. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:30 vakaro; Antrad. ir penktadienį 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadienais 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

ATOSTOGOS pranciškonų vienuolyno sodyboje Kennebunkport, Maine

BERNIUKŲ 15-toji STOVYKLA:

Stovykla veiks liepos 2 - 30. Priimami berniukai nuo 8 iki 15 metų. Žemas mokestis. Vadovaus prityrę auklėtojai. Naudosis gimnazijos patalpomis. Poilsis jungiamas su pamokomis. Ten pat Atlantas ir šiltas baseinas. Sporto salė ir erdvi aikštė žaidimams. Daug įvairių pramogų ir pasirodymų. Iš Brooklyno eis specialus autobusas liepos 2 d., 10 val.

SUAUGUSIEMS VASARVIETĖ:

Čia pat Atlantas ir baseinas. Lietuviškas maistas ir aplinka. Graži gamta, vėsus oras. Kultūriniai vakarai. Prieinamos kainos.

Vasarvietė veiks nuo liepos 2 iki rugpiūčio 29.

Į stovyklą ir vasarvietę registracija jau prasidėjo. Informacijai ir registracijai rašyti:

Franciscan Monastery — Kennebunkport, Maine 04046 Tel. (207) 967 - 2011

Vaistininkas visuomeniniam darbe

Jonui Makauskiui 80 metų

Lietuvių tautinio atgimimo metu, prieš pirmąjį pasaulinį karą, visuomeninėje veikloje daugiausia galėjo pasireikšti vadinamos laisvosios profesijos: kunigų, gydytojų, advokatų, vaistininkų. Mat, jie galėjo pasirinkti darbą, nepriklausomą nuo valdžios. Valdžios darbam Lietuvoje anuo metu rusai skyrė tiktai saviškius ir provoslavus. Lietuviai buvo skiriami dirbti Rusijos gilumoje. Savame krašte galėjo pasilikti tos laisvos profesijos. Užtat tarp ano meto vaistininkų randame nebe vieną lietuvį veikėją, kuris judindavo visą savo apylinkę, kaip St. Nasvytis, Z. Kuzavas, P. Mikuličius, kuris 1905 Kaune (Aleksote) pirmas savo vaistinės iškaboje padėjo lietuvišką parašą. Jonas Makauskis ir k.

Šį kartą sustojame prie Jono Makauskio, kuriam balandžio 14 suėjo 80 metų.

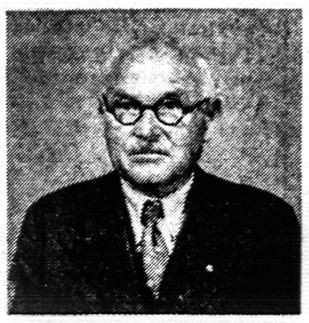

Jonas Makauskis

NEPRIKLAUSOMYBĖS ANGOJE

Jonas Makauskis gimė ir augo dar tais laikais, kai rusai draudė lietuviam knygas lotyniškom raidėm. Po 40 metų lietuviai tą kovą laimėjo. Lietuvių nuotaikos buvo pakilusios, kai J. Makauskis 1904 baigė Vilniuje vidurinį mokslą (jis buvo gimęs 1885 IV 14 Reistrų km., Šilalės vls., Tauragės aps.). Kadangi su spaudos leidimu sumažinti ir varžymai lietuvių draugijom veikti, vaidinimam rengti, tai J. Makauskis uoliai įsijungė į organizacinį darbą. Studentaudamas Maskvoje ir atostogaudamas Lietuvoje, jis buvo vienas iš dramos dr-jos steigėjų ir pirmininkų; taip pat priklausė lietuvių studentų dr-jai. Prienuose ir Marijampolėje organizavo lietuviškus vaidinimus. Suartėjęs su dr. K. Grinium, būsimuoju Lietuvos prezidentu, įsijungė ir į politinį darbą — įstojo į lietuvių demokratų partiją, (vėliau ji vadinosi socialistų liaudininkų, o dar vėliau valstiečių liaudininkų.).

NEPRIKLAUSOMOJE LIETUVOJE

Jonas Makauskis aukštuosius farmacijos mokslus baigė Maskvoje 1918, kai Lietuva kėlėsi nepriklausomam gyvenimui ir buvo labai reikalinga inteligentų. Atvykęs į Vilnių (1918), o iš čia dėl bolševikų invazijos nuvikėlęs į Kauną (1919) organizavo vidaus reikalų ministerijos farmacijos skyrių ir buvo jo viršininkas. Taip pat įsisteigė savo vaistinę Daukanto gatvėje. Būdamas farmacijos viršininku, įsteigė Kaune centrinį vaistų sandėlį, chem. farmacijos laboratoriją, organizavo vaistininų kursus, aktyviai dalyvavo ir pirmininkavo Lietuvos vaistininkų dr-jai, atstovavo lietuviam pabaltiečių ir vaistininkų sąjungoje, redagavo kurį laiką Farmacijos Žinias, dirbo Raudonajam Kryžiuje.

Tuo pačiu metu aktyviai dalyvavo politiniame darbe. Buvo Steigiamojo seimo ir I bei II seimų atstovas; II seime — prezidiumo sekretorius. Valstiečių liaudininkų reikalais 1924 lankėsi Amerikoje.

VOKIETIJOJE IR AMERIKOJ

Bolševikam besiveržiant antrą kartą į Lietuvą (1944), Jonas Makauskis su žmona ir dukrele atsidūrė Vokietijoje, didžiojoje Hanau stovykloje prie Frankfurto. Čia jis visą laiką buvo Raudonojo Kryžiaus įgaliotiniu. Dirbo taip pat Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitete (Vliko).

Amerikoje įsijungė dar į vieną darbą — Lietuvių Bendruomenės organizavimą. Jis buvo komitete, kuris 1956 New Yorke sušaukė ir pravedė pirmąjį Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimą.

Visada labai gyvas, į visus susirinkimus suspėjąs, nors jau geros amžiaus naštos ir nebe to sveikatos. Šiuo metu yra pensininkas. Žmona dirba Darbininko administracijoje.

Linkime dar ilgo amžiaus ir geros sveikatos (s).

ELIZABETH, N. J.

Motinos dienos minėjimą - koncertą rengia Šv. Petro ir Povilo liet. parapijos choras, vad. V. Mamaičio gegužės mėn. 8 d. 7 v.v. lietuvių Laisvės Salėje, 269 Second St., Elizabethe, N. J. Paskaitą skaitys kun. dr. St. Valiušaitis. Be parapijos choro, programoje numatyta duetai, solo dainos ir fortepijonas Solistams akompanuos muz. A. Kačanauskas.

Pavasarinis parapijos karnavalas prasideda gegužės 10 d. ir baigsis gegužės mėn. 15.

40-ties valandų atlaidai pradedami gegužės mėn. 9 d. 11 v. mišiomis ir baigiami gegužės 11 d. 7:30 v. v. iškilmingais mišparais ir procesija. Atlaidams pravesti yra pakviestas žinomas pamokslininkas Tėvas Geraldas Motiejūnas, pasionistas. Pamokslai, o po pamokslų mišparai, bus vakarais 7:30 v. Parapiečiai kviečiami gausiai šiuose atlaiduose dalyvauti ir pasinudoti atlaidų teikiamom malonėm.

Lituanistinės mokyklos užbaigimas mokslo metų numatytas birželio 6 d. Užbaigimo programos meninėje dalyje pasirodys mokyklos mokiniai ir p. T. Dzikienės vadovaujamas Jaunųjų kanklininkių būrelis. Mokyklos vedėjas yra kun. J. Pragulbickas. **Mz.D-ė**

Brockton, Mass.

Skautai rengia Motinos dienos minėjimą.

Brocktono skautai, talkininkaujant Bostono, Providence ir Worchesterio skautams, rengia bendrą Motinos dienos minėjimą gegužės 9 d. 2 val. p.p. Romuvos parke Brocktone.

Programoje: 10 val. ryto skautai su svečiais organizuotai dalyvauja pamaldose Šv. Kazimiero barnyčioje, Brocktone. 3 val. p. p. Romuvos parke — iškilminga sueiga, skautų ir vilkiukų įžodis, mamyčių pagerbimas ir skautiška programa.

Po programos Skautams Remti Komitetas rengia gegužinę. Šokiams gros geras orkestras. Bus leidžiama laimėjimam 25 įvairūs daiktai, kuriuos paaukojo Brocktono prekybininkai ir žmonės. Veiks lietuviškų valgių bufetas su gaivinančiais gėrimais.

Iš artimesnių ir tolimesnių vietovių lietuviškoji visuomenė maloniai kviečiame dalyvauti.

JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba praėjusiame posėdyje paskyrė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybai 600 dolerių (JAV LB įnašas už 1964 metus), Lituanus žurnalui paremti 250 dolerių ir Pedagoginiu Lituanistikos Institutui 500 dolerių.

Enkavedistas

(atkelta iš 2 psl.)

Pats J. Bartašiūnas toliau rašo, kad 1944 vasarą "aš buvau atšauktas iš divizijos ir paskirtas Lietuvos TSR vidaus reikalų liaudies komisaru ... Buvau narys Ypatingosios Valstybinės komisijos, sudarytos nustatyti ir ištirti vokiškųjų fašistinių grobikų ir jų talkininkų piktadarybėms Lietuvos žemėje".

J. Bartašiūnas atliko jam pavestą Maskvos roboto rolę. Atrodo, kad dabar tas Maskvos teroro įrankis yra padėtas į senienų lentyną su užrašu "dimisijos generolas majoras".

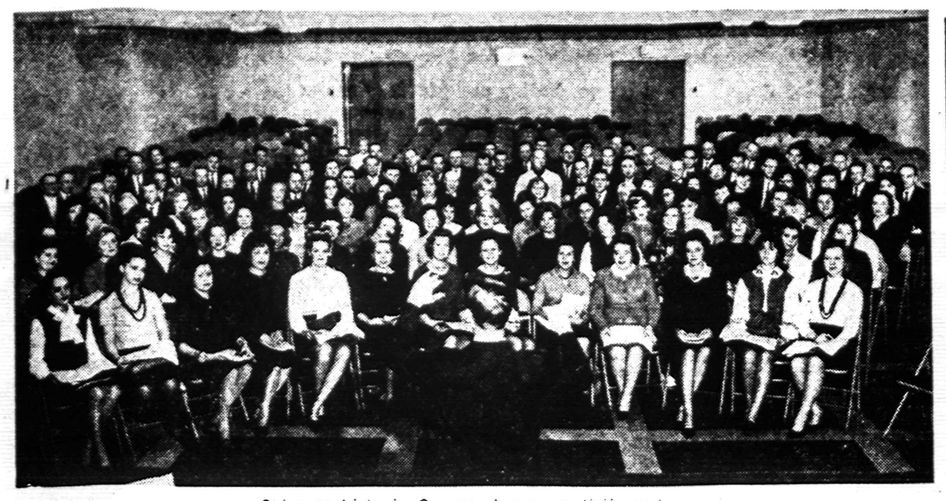

Chicagos Lietuvių Operos choras repeticijų metu

Chicagos Lietuvių Operos chormeisteriai iš k. į d. Faustas Strolia, Alfonsas Gečas, Alice Stephens ir Bernardas Prapuolenis aptaria muzikines detales Jaunimo Centre. Nepaprastas koncertas, skirtas pagerbti žuvusius per 25 metus, bus birželio 13 Chicagoje. Į koncertą rengiasi atvykti daug lietuvių iš tolimų vietovių.

Nuotraukos Vl. Juknevičiaus

BALFO DIREKTORIAI POSĖDŽIAVO ČIKAGOJE

Balfo direktoriatas pastarojo pusmečio suvažiavimą sušaukė balandžio 24 Chicagoje Jaunimo Centre. Pirmininkavo kunigas V. Martinkus, protokolą rašė inž. J. Arštikys.

Po ilgesnių diskusijų buvo sutarta sustiprinti šalpos teikimą į Lietuvą bei Pietų Ameriką. Taip pat plačiau aiškintasi Vasario 16 gimnazijos veikla ir vieningai sutarta ją remti.

Už darbą pasidarbavimą Balfui sutarta pakelti į garbės narius prel. I. Albavičių, prel. J. Kučingį, ant. Andriulionį, A. Bachą, Ad. Devenienį ir K. Gaižutį.

Balfo direktoriai dalyvavo Čiurlionio ansamblio pagerbimo vakarienėje šv. Kryžiaus parapijos salėje ir koncerte, kuris buvo balandžio 21 Marijos gimnazijos salėje.

Care organizacija ir Balfas

JAV prekybininkai ir pramonininkai sukūrė CARE organizaciją (Cooperative for American Relief Everywhere).

Šiai organizacijai vadovauja 60 direktorių, kurių tarpe yra net du Balfo atstovai. Care yra gana daug padėjusi lietuviam tremtiniam. Dabar Care jau beveik neveikia Europoje, tačiau savo veiklą išplėtė į Aziją, Pietų Ameriką ir Afriką (veika 38 valstybėse).

Care apyvarta dabar siekia apie 71 mil., dolerių metams. Didžiausias pajamų šaltinis yra JAV vyriausybės dovanotas maistas bei prekybininkų pramonininkų suaukotos gėrybės.

Care išleidži vien propagandai — veiklos skatinimui — beveik tiek, kiek Balfas iš viso surenka aukų.

Care ypatingai gražiai veikia maitindama mokyklinio amžiaus vaikus bei rūpindamasi ligoniais. Žemės drebėjimui nusiautus Čilę, Care tuoj pat lėktuvais pristatė pusę milijono antklodžių bei kitų tiek gėrybių— palapinių, vaistų, maisto. **KLJ**

REQUIEM IR VILNIAUS VARPAI

"Reqjiem" ir "Vilniaus varpų" kantatos atlikime Chicagoje dalyvauja: solistai Danutė Stankaitytė, Aldona Stempužienė, Stasys Baranauskas ir Jonas Vaznelis — "Requiem", kantatoje — Prudencija Bičkienė, Alvina Giedraitienė ir Algirdas Brazis.

Chicagos lietuvių opera rengiasi su tais įspūdingais kūriniais pagerbti Lietuvos partizanus ir visus žuvusius už krašto laisvę per 25 okupacijos metus. Pagerbime taip pat sutiko dalyvauti pilnas Chicagos simfoninis orkestras iš 115 asmenų.

Ši didžioji lietuvių šventė įvyks birželio 13 3 val. popiet McCormick teatre, Chicagoje, kuris talpina virš 5000 žmonių.

Marija prašė

(atkelta iš 4 psl.)

Iš laiškų girdime apie Skiemonių įvykius. Gal tai naujas Marijos globos pasireiškimas? Kas gali žinoti ...

Nežiūrint mūsų geriausio įsitvirtinimo žemiškoje gėrybėse, vis dėlto rizikinga likti be dieviškos pagalbos. Ypač, jei rimtai įsigiliname, kad sunkioms ir painioms pasaulio problemoms nugalėti yra per menka žmogiškoji galia. Ar nebūtų atėjęs laikas rikiuotis į vieningą maldos frontą šį gegužio mėnesį? Nepalikim šio reikalo tik senoms močiutėms. **R. P-nė.**

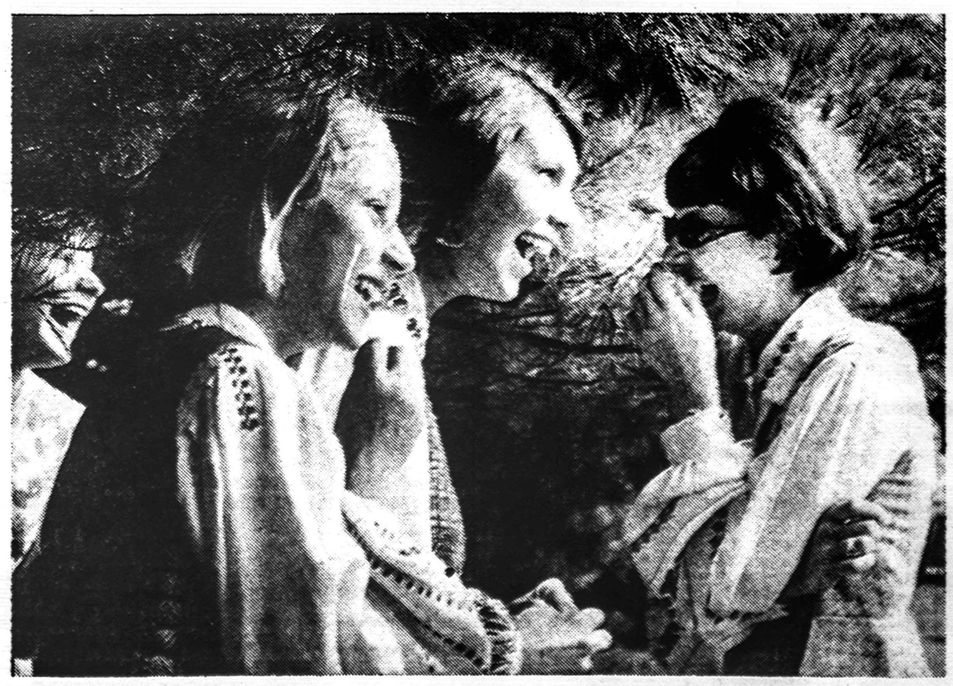

Atėjo pavasaris ... net juokas ima. Nuotr. R. Kisieliaus

IŠ VISUR

— **Antanas Kneižys,** buvęs ilgametis Darbininko redaktorius, paskutiniu laiku gyvenęs pas dukterį Fairfield, Conn., nusikėlus jai su visa šeima (vyru ir 7 vaikais) į Floridą dirbti ir gyventi nuo balandžio 24 ten persikėlė ir Antanas F. Kneižys. Naujas jo adresas: 306-12 Terrace Indialantic, Fla. Iš ten rašydamas sveikina Darbininko skaitytojus, T.T. pranciškonus, administraciją ir redakcija. Savo ruožtu linkime Antanui, jo dukrai ir žentui su gausia šeima geriausios sėkmės saulėtoje Floridoje.

— **Šv. Antano gimnazijoje** Kennebunkporte, Maine, balandžio 25 skautų Mindaugo draugovė iškilmingai paminėjo savo globėją šv. Jurgį. Į minėjimą atsilankė skautai svečiai net iš tolimesnių vietų., kaip Hartfordo ir New Britaino. Po mišių bei šventei pritaikyto gimnazijos rektoriaus pamokslo visą meninę programą atliko patys skautai. Mindaugo draugovė turi 37 narius.

— **Toronte,** Kanadoje, Prisikėlimo parapijos statyba prasidės šį pavasarį. Statomi parapijos namai, kuriais naudosis daugiausia patys parapiečiai. Naujame pastate bus priimamieji kambariai, biblioteka, organizacijų posėdžiams patalpos ir kiti įvairūs modernios pastoracinės veiklos patogumai. Parapijos namuose skirta vietos ir kunigams gyventi. Pastatas yra sudėtingas, sumaniai išplanuotas ir pritaikytas visiems parapijos reikalams. Projektą darė archit. A. Kulpavičius. Statyba kainuos virš 200,000 dol. Jau pravestas vajus tarp parapiečių. Taip pat užsitraukta paskolos. Prisikėlimo parapijai vadovauja pranciškonai. Statybos reikalais Toronte per Velykas lankėsi provincijolas.

— **Litas Investing Co. Inc.** oficiali inauguracija Chicagoje įvyko balandžio 25 Giedraičio baleto studijos patalpose. Lito vadovai — Vyt. Vebeliūnas ir Algis Vedeckas — ta proga buvo nuvykę į Chicagą, kur bendrovės vystymasis, augimas ir ateitis buvo pailiustruota — grafiškai išdėstyti ateities planai ir atsakyti spaudos atstovų ir interesantų klausimai. Chicagos Lito atstovai—Juozas Baužys ir Vytautas Galvydis—pravedė pobūvį. Spaudos atstovų ir specialiai kviestų svečių buvo per šimtą.

— **Santara — Šviesa** Lituanus žurnalui prisiuntė 100 dol. auką. Mažesnėm sumom aukų dar prisiuntė: 25 — Amerikos Lietuvių Tarybos Racine-Wisconsin Skyrius; 20 — Kunigaikšt. Birutės Dr-jos Chicagos Skyrius ir Amerikos Lietuvių Bendruomenės, East Chicago Apylinkė; 15 — Lietuvių Moterų Klubas Washington, D. C.; 10—Omaha, Nebr. Liet. Bendruomenės Valdyba, Šakių Apskrities Klubas, Cicero, Ill. ir Lietuvių Profesorių Draugija Amerikoje.

Kas norėtų skelbtis Darbininke prašomas skambinti:
GLenmore 2-2923

Mūsų bendraklasiui

A † A

Raimundui Jakelaičiui

tragiškai žuvus, liūdinčius tėvelius ir seserį Nijolę, nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi

1962 Klasės Draugai
Šv. Antano Gimnazija
Kennebunkport, Maine

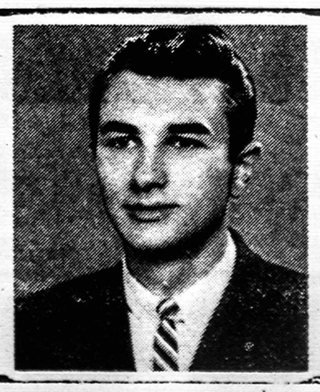

Mūsų apylinkės mylimam nariui ir Lietuvos kariuomenės savanoriui

A † A

Mjr. VINCUI SRUOGINIUI

mirus, jo žmonai Leonorai, dukrai Gražinai ir sūnui Algiui reiškia nuoširdžiausią užuojautą

Lietuvių Bendruomenės
Jersey City Apylinkė

Tėvai,

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA

pastatyta jūsų vaikams!

Gimnazija su viešųjų Amerikos mokyklų teisėm, su privalomu lietuvių kalbos dėstymu, su bendrabučiu, su visom gero auklėjimo priemonėm ...

Atlyginimas už pilną išlaikymą bendrabuty — tik 600 dol. metams. Dėl atsinančių mokslo metų tuojau rašykit Rektoriui:

ST. ANTHONY'S HIGH SCHOOL
Kennebunkport, Maine 04046

O KO KO?

ZIS + ZIL
tėvas ir protėvis iš Amerikos

Sovietų valdžia pažadėjo daugiau automobilių ir nupirko ministeriui Gromyko amerikonišką Lincoln-Continental už 17,000 dol. Gromyko pirkinį paneigė, bet paneigimas nekliudė pakrauti pirkinį į laivą ir išbabenti Murmansko link, rašo Bob Considine (Journal American).

Pirkinys gera — aštuonių vietų su televizija, su apšaldymu, baru. Considine nemano, kad tai bus dovana Chruščiovui. Pirkinio istoriją jis papildo informacijim apie Rusijos automobilius. Esą naujausias jų modelis Rusijoje yra Čaika, kuri pakeitė prieš ją buvusį modelį Zil, o pastarasis buvo atsiradęs iš Zis. Ta paskutinė zis raidė buvo skirta Stalino garbei. Kai Chruščiovas iš Stalino garbę atėmė ir ją atidavė Leninui, tai atsirado ZIL.

Ir ZIS ir ZIL tėvas bei protėvis vadinosi Paccard, kuris emigravo į Sovietus prezidento Roosevelto dėka. Prezidentas, norėdamas rodyti gerą valią, paspaudė Paccard bendrovę 1941 dovanoti Paccard modelį Sovietam. Tuo pat metu ir General Motors pateikė dovaną — vidutinio dydžio Buicką. Pastarasis Rusijoje virto ZIM—Molotovo garbei, kol jis tą garbę turėjo.

Considine pasakoja, kaip jis su kitais amerikiečiais žurnalistais lankėsi Maskvoje 1957, važiavo ZIS automobiliu ir jį gyrė juos lydėjusiai inturisto atstovei, kad automobilis tiek pat pabėgus kaip ir 1941 metų amerikiečių Paccard. Mergina pajuto įžeista tokiu sovietinės technologijos palyginimu. Su ašarom akyse ji atšovė, kad jie keliauja naujausiu Zis, o ne kokiu ten kvailu Paccard.

Dabartinis pirkinys, taria Considine, gal bus kopijuojamas taip pat ir pavirs ZIK — Kosygino garbei.

Reikalinga vienuolynui virėja. Gali būti su šeima. Kreiptis: Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine 04046.

RADIJO PROGRAMOS

BOSTON, MASS.
Vedėjas
JONAS J. ROMANAS, Sr.
WHIL - 1430 kil. Medford, Mass.
Sekmadieniais nuo 11 iki 12 vid.

BOSTON, MASS
Vedėjas
STEP. MINKUS
WLYN — 1360 kilocycles
ir FM 101.7 banga
Sekmadieniais nuo 1 - 1:30 val. p.p.

BROCKTON, MASS.
Vedėjas P. VISCINIS
173 Arthur St., Brockton 18, Mass.
Tel. JU 6-7209
AM bang. 1190 kil.—FM bang. 105.7
mėg. iš **WKOX**, Framingham, Mass.
Sekmadieniais 8 - 9 val. ryte

DETROIT, MICH.
Vedėjas RALPH J. VALATKA
WJLB, 1400 banga
15756 Lesure, Detroit 27, Mich.
BRoadway 3-2224
Šeštadieniais 8:45 iki 9:45 v.v

HARTFORD, CONN.
Ved. ALG. DRAGŪNAVIČIUS
WBMI - FM 95.7
273 Victoria Rd., Hartford 14, Conn.
Tel.: 249 - 4502
Sekmadienį — nuo 12 iki 1 p.p.

PHILADELPHIA, PA.
WTEL, 860 banga
Ved. ADOLFAS GAIGALAS
335 Titan St., Philadelphia 47, Pa
HOward 7-4176
Šeštadieniais nuo 3:30 - 4:00 v. p.p.

WATERBURY, CONN.
WWCO - AM - 1240
Ved. ANT. PALIULIS
Lietuvos prisiminimai
Kultūrinė - komercinė programa
Sekmad. 9:35 iki 10:30 ryto

CHICAGO, ILL.
SOPHIE BARCUS — Šeimos radijo programos. Radijo stotis **WOPA** — Oak Park, Ill. AM 1490 klc.; FM 102.7 megac. kasdien 10-11 val. r.; šešt. - sekm. 8:30-9:30 val. r.; Lietuviškos vakaruškos pirm. 7-8 val. v

LAIŠKAS MOTINAI

Brangioji Močiute,

Motinos dienoje su sūnaus meile ir dėkingumu sveikinu Tave, iš visos širdies linkėdamas, kad Tavo gyvenimas, laiminamas visokeriopa dangaus palaima, būtų lyg sužydęs pavasaris ir gyvenimo viltimi sužaliavusi jo gamta.

Mama, nežiūrint amžiaus, visada aš Tau palieku sūnus, o Tu man — Motina, švenčiausias dalykas tarp gyvųjų, kuriai visa savo būtimi turiu dėkoti už gyvybę ir už tai, kuo esu. Kiti gali turėti neapsakomus turtus — dėžes bangakmenių ir aukso, bet niekada jie nebus turtingesni už mane: aš turiu Motiną, kuri mane pagimdžiusi žemei, kartu pagimdė ir dangui... Žmonės yra tik tuo kuo juos padarė motinos!

Dievas savo begalinę meilę ir gerumą padarė apčiuopiamą motinose. Šiame šaltame ir tuščiame pasaulyje nėra kito šaltinio, kuris būtų taip gilus ir trykštų su visa nemirtingos meilės jėga, kaip motinos širdis. Už visas sielos ir kūno kančias, vargą ir rūpestį ji negauna jokio kito atlyginimo, kaip tik jos pačios meilę, parodytą vaikui, ir džiaugsmą, kad jam gerai sekasi gyvenime. Betkoks kitas atlyginimas jai būtų permažas.

Susimąsčiusiu žvilgsniu ir su šypsniu lūpose lenkeisi prie manęs ramiai miegančio lopšelyje. Kas atbėgo pakelti parpuolusio manęs ir kas pabučiavimu norėjo pašalinti skausmą bei gyvenimo pilką kasdienybę, paversti stebuklų pasauliu, jei ne Tu, mano Motina. Žinau, kad jaunystė praeina, meilė nuvysta ir nukrinta draugystės lapai; tačiau Motinos meilė, pragyvenus visa tai, savo širdim pasiekia ir glaudžia prie krūtinės už tolimųjų jūrų plačiajame pasaulyje sūnų.... O kad visos motinos suprastų, kokia karalienė meilės jėga jos gali valdyti savo kūdikių širdis ir iš jų vaikų proto šaltinio trykštančias mintis! Jie sako, kad žmogus valdo visatą; ir užviešpatautos jūros ir žemynai bei žvaigždynų aukštumos priklaupdamos laimina jo didingą viešpatavimo karalystę. Bet šventesnis ir galingesnis viešpats nuo sosto nustūmė žmogų, nes ranka, kuri supa lopšelį, yra ranka, kuri valdo pasaulį. Atimk pasaulį motinos mylinčia ranką, ir žmonija be motinos mirs lyg skausmu agonijoje klykiantis kūdikis...

Brangioji Mamyte, pagarboje ir dėkingume prieš Tave lenkdamas galvą, suklupęs ant kelių prieš Aukščiausiąjį, prašau kad Tave, apsaugotų nuo kiekvieno blogio, Jis laimintų visokeriopa dangaus ir žemės palaimą už viską gera, ką iš Tavęs esu patyręs savo gyvenime ir kuris man dar glūdi Tavo širdies lobyne.

Mylimoji Močiute, pasilik sveika ir laiminga žydinčio pavasario visatos Nekaltosios Karalienės motiniškoje globoje, mylima ir visokeriopa palaima laiminama Jos dieviškojo Sūnaus. Pažvelgęs į Tavo nuotrauką, aš myliu sidabru išdabintus Tavo plaukus, lyg sužydusį tėviškės sodą ir tarytum gimtinės sodybą rūpesčių išvagotą Tavo kaktą. Bučiuoju Tavo mielą ranką, iš meilės pavargusia dėl manęs. Dieve, laimink ir visada savo tėviškame gerume globok mano Motiną.

Tave visada iš visos širdies
mylįs sūnus
T. Kęstutis M. Butkus, O.F.M.

Malda už mamytę ir save — Nuotr. R. Kisieliaus

MOTINA kun. Algio Kezio, S.J., fotografo. Motina gyvena Brooklyne. Nuotr. P. Ąžuolo

Auksinė vedybinio gyvenimo sukaktis

KEARNY, N. J.

Ir vėl šioje lietuvių padangėje vienai šeimai — Jonui ir Mikasei Bartuškams. Dievas leido sulaukti vedybinio gyvenimo 50 metų.

Ši reto pobūdžio šeimos šventė buvo iškilmingai paminėta balandžio 25 Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro salėje, kur sukaktuvininkai buvo pagerbti savo vaikų, vaikaičių, giminių ir pažįstamų. Tai buvo tikras, sakyčiau gyvenimo džiaugsmas, kurio niekas tokiose senatvės gyvenimo dienose negali pakeisti.

Abu sukaktuvininkai kilę iš gražiosios lygiųjų laukų ir žaliųjų pievų Suvalkijos. Jonas vilkaviškietis, Vergirių kaimo, Mikasė kalvariškietė —Susnikų kaimo. Abu jau į aštuntą dešimtį metų beeiną. 1913 metais apleidę tėviškės gimtuosius namelius, atvyko į šį kraštą laimės ieškoti. 1915 balandžio 25 Harrisono lietuvių parapijos organizatorius ir vėliau klebonas kun. Pranciškus Jakštys sumainė aukso žiedus ir palaimino vedybiniam gyvenimui.

Taigi, abu sukaktuvininkai, galima sakyti, visą savo amžėlį praleido šioje kolonijoje. Matė parapijos kūrimąsi, kiek galėdami rėmė ją, buvo pavyzdingi parapiečiai, o Jonas Bartuška Švento Vardo draugijoje jau daug daug metų.

Pavyzdingai tvarkydami šeimos gyvenimą, išaugino didelę šeimą (7 vaikai), tinkamai juos paruošė gyvenimui ir įkvėpė gilų tikėjimą, meilę ir pagarbą tėvams.

Į pobūvį teikėsi atsilankyti ir parapijos klebonas kun. J. Šarnus ir Jersey City Šv. Onos parapijos klebonas kun. D. Pocius, kuris ilgus metus išbuvo Sopulingosios Dievo Motinos parapijoje, ypač pabrėžė šios pavyzdingos šeimos gyvenimą, susijusį su Dievo ir bažnyčios įsakymais.

Kearny miesto tarybininkas Petras Velevas puikiai pravedė pobūvį visus jaukiai nuteikdamas ir pobūvį pajvairindamas.

Sukaktuvininkų duktė Julija ir žentas Jurgis Laukaičiai labiausiai rūpinosi savo tėvelių pagerbimu, o ir kiti vaikai buvo jiems geriausi talkininkai.

Sėkmės ir gyvenimo džiaugsmo sukaktuvininkam! **J. Mėl.**

KAI TU ARTI MANĘS

NAUJOS KNYGOS

Danguolė Sadūnaitė, KAI TU ARTI MANĘS. Eilėraščiai. 40 psl. Išleido "Lietuvių Dienų" leidykla, 1965, Viršelio aplanką piešė P. Jurkus. Gaunama: Lietuvių Dienų Leidykla, 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif., 90029 ir pas platintojus.

Danguolė Sadūnaitė yra viena iš jaunosios kartos poetų, pasireiškusi po II-jo pas. karo, gyvendama Vakarucose, D. Britanijoje.

Gimnaziją ji lankė Detmolde ir Greverne ir baigė jau persikėlusi į Š. Valiją, D. Britanijoj. Ten studijavo vokiečių kalbą ir literatūrą ir anglų literatūrą. Baigė B.A laipsniu. Ištekėjo už prof. R. Sealey, kuris išmoko lietuviškai ir aktyviai dalyvauja lietuvių bendruomenėse. Iš Londono persikėlė į JAV (Buffalo), kur R. Sealey profesoriauja. Abu daug verčia liet. kūrinių į anglų kalbą.

Tai yra antras Danguolės S. poezijos rinkinys. Jos poezija yra jau gerokai nutolusi nuo lietuvių poezijos tradicijų. Forma nebeturi klasiško ritmo nei rimų. Ji eina anglų imažinistų keliais. Vaizdas, jausmas ir nuotaika supa Sadūnaitės lyriką ir siužetinius eilėraščius. Intymūs žmogaus ryšiai su žeme ir pasilgimas Dievo nudažo visą rinkinį. (L.D.)

GEGUŽĖS MĖNUO

Marijos gražusis mėnuo, pasipuošęs pavasario gėlėmis, papuoš jūsų dvasią gaiviais minties žiedais, jeigu kasdien pasiaitvsite po skyrelį iš
T. Kornelijaus Bučmio, O.F.M.
"GEGUŽĖS MĖNUO"
Knygelė kainuoja tik pusantro dolerio. DARBININKO administracija mielai prisiųs, jei tik parašysite užsakymą adresu: 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N. Y. 11221.

MALDAKNYGĖ
DIDYSIS RAMYBĖS ŠALTINIS
PREL. PR. JURO
Pataisytas III leidimas
Išleido Tėvai Pranciškonai
640 psl. Kaina 4 dol. Labai patraukli, dinka kaip dovana visokiomis progomis. Gaunama pas knygų platintojus ar leidėjus adresu: —
FRANCISCAN FATHERS
DARBININKAS
910 Willoughby Avenue
Brooklyn 21, N. Y.

Siųskite į Lietuvą ir SSSR
DOVANŲ SIUNTINIUS
— gerą atraižą medžiagos paltui, kostiumui ar suknelei. Pasirūpinkite medžiagos išsiuntimu tuojau! Išpardavimas nepaprastai žemom *urmo kainom* atraižų vilnonės medžiagos — importuotos ir vietinės — trijose krautuvėse:
S. BECKENSTEIN, Inc.
118-125-130 ORCHARD STREET — GR 5-4525
Cor. DELANCEY, N. Y. C.
Krautuvės atviros kasdien ir sekmadieniais, išskyrus šeštadienius, nuo 9 ryto iki 6:30 vak.
S. Beckensteino krautuvėse kalbama rusiškai, lenkiškai, ukrainiškai
Važiuoti BMT išlipant Essex Street, keltis elevatorium į viršų, arba IND traukiniu D-6 Avenue iki Delancey St.
Atsineškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas!

WEISS & KATZ, INC.
187 ORCHARD ST., N. Y. C. Tel. GR 7-1130
DIDMENŲ IR MAŽMENŲ PREKYBA
— DIDELIS PASIRINKIMAS AUDINIŲ —
- Vyrų ir moterų eilutėm, apsiaustam, suknelėm ir kt.
- Audiniai angliškos ir vietinės vilnos, šilko, medvilnės
- *Specialiai žemos kainos* siunčiant audinius į užsieni
- Mes padidinome savo patalpas, kad galėtume geriau patarnauti klijentams. Prašome užeiti ir pasižiūrėti

LONG ISLAND
statome įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo norus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. ● Mes patys perkame L. I. žemės sklypus ● Visais reikalais kreiptis pas statybininką Andrių Armoną
Tel. 516 AN 1-2864

Visi kailiniai siuvami mūsų siuvykloje, todėl kainos pigios. Pirkdami bet ką ateikite pas mus ir įsitikinsite. Mes taip pat pataisome kailinius, kailininius apsiaustus šalikus (stols). Galite pasirinkti iš didelės atsargos karakulio, Aliaskos ruonio, minko ir kitų dirbinių.
Didelis pasirinkimas
Nelaukite paskutinės valandos
CHelsea 2-1079 • CHelsea 2-0535
ALEX DIMANT FUR CO.
RYGOS KAILINIŲ SIUVĖJAI
150 WEST 28th STREET
NEW YORK, N. Y
Room 402

VILNONĖS MEDŽIAGOS JŪSŲ ARTIMIESIEMS
IMPORTUOTOS IR VIETINĖS
Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — Geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant pakietus į Europą. Užeikite ir įsitikinsite!
SUPERIOR PIECE GOODS CORP.
Tel. AL 4-8319 ● 200 Orchard St., New York, N.Y. 10002

WHITE HORSE TAVERN
baras - restoranas
PRANAS BRUČAS, savininkas
86-16 JAMAICA AVE. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. VIrginia 6-9519
SALĖ VESTUVĖM, SUSIRINKIMAM BEI KITIEM POBŪVIAM
Salėje gali tilpti 100 dalyvių

WINTER GARDEN TAVERN Inc.
VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas
Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina
1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA
Silver Bell Baking Co.
Lietuviška ir eurapietiška duona ir pyragai
Šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai
DALIA ir ALBERTAS RADŽIŪNAS, sav.
36-38-40 STAGG STREET BROOKLYN, N. Y. 11206
Telefonas STagg 2-5938

S & G MEAT MARKET
ANTANAS VAITKUS, vedėjas

84-09 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. Tel. VI 9-5077
340 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. Tel. STagg 2-4329
91-15 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. — Tel. 441-4554
Papigintomis kainomis priimame užsakymus
VESTUVĖMS ir POBŪVIAMS
Pristatome į namus lietuviškus skilandžius ir sūrius
We take all orders special price for Weddings and Parties
Home-Made Bologna

KAI PAKILDAVO MARAS

DR. A. GRIGAITIS

Kitados suplikacijas giedodami žmonės maldavo: "Nuo bado, maro, ugnies ir karo gelbėk mus, Viešpatie"! Dabar būtų galima pridėti: ir nuo atomo . . . ne tik nuo maro.

Taip, maras yra baisi liga. Ji užkrečiama, sklinda vėjo greitumu. O gal ir vėjas "kaltas"? . . . Kai dar nebuvo mikroskopo, garsus senovės gydytojas Hippokratas aiškino, kad ore pasirodo 'užkrečiamų išgaravimų', kuriuos pavadino miazmais. Jis manė, kad miazmai atsiranda dėl lietaus, nes lietaus vanduo greitai genda. Ši Hippokrato teorija laikėsi ilgai, pasiekė net 19 šimtmetį.

Graikų istorikas Tukididas, kuris gyveno Hippokrato laikais (IV amž. pr. Kristų), maro epidemijų priežastimi laikė "kontagiją". Žodis kontagijas reiškia gyvas, užkrečiamas pradas. Kontagijas nuo sergančio prisilietus gali persiduoti sveikam. Tai jau panašu į mokslą apie bakterijas. Ši Tukididio teorija ir vėlesniais laikais turėjo pasekėjų. Mikroskopas šią teoriją patvirtino.

Daug mokslininkų net 19 amžiuje užkrečiamų ligų priežastimi laikė sugedusį orą, vulkanų išsiveržimus, žemės drebėjimus, saulės užtemimą, kometų pasirodymą ir t.t.. Anais laikais apie karantiną, ligonių izoliaciją, bendrai apie kovą su užkrečiamom ligom nekalbėta. Niekas to nesuprato ir neturėjo jokių priemonių.

Iš užkrečiamų ligų baisiausia buvo maras — džuma. Maras esti plaučių ir liaukų.

Sergant plaučių maru, krečia šaltis, pakyla aukšta temperatūra, atsiranda sunkumas krūtinėje, kraujas seilėse, vėliau plaučių kraujavimas dėl atsiradusių juose žaizdų, proto aptemimas, bendras silpnėjimas, kuris greitai veda prie mirties.

Sergant liaukų maru, ištinsta liaukos, dažniausiai pažasties, kaklo, kirkšnių; tose vietose oda tamsiai raudona-mėlyna, atsiranda žaizdos, kraujo užkrėtimas ir greita mirtis.

Dažniausiai žmogus nuo žmogaus užsikrečia seilių lašeliais. Maras plečiasi per graužikus, ypač per žiurkes. Anais laikais ligom plėstis padėdavo nešvara. Gatvės buvo nešvarios, nes visos atmatos būdavo išmetamos į jas arba verčiamos į upes. Fridrikas III, 1485 važiuodamas per vieną vokiečių miestą, vos nenuskendo gatvių šiukšlyne.

Iš Egipto VI šimtmetyje maras pasileido Vidužemio jūros pakraščiais ir kasdien žudė apie 10,000 žmonių. Daugel didelių miestų visai ištuštėjo. Kai kurie kraštai virto dykumom.

MARAS KAIP GINKLAS

Kinijoje XIV amž. maras pa guldė 35 milijonus žmonių. Iš ten pasiekė Krymą, kur tuo metu totoriai buvo apgulę Kaffos miestą (Teodosiją), kuriame buvo užsidarę Genujos pirkliai. Neįveikdami užsidariusių miesto, totoriai sugalvojo biologinį karą. Svaidyklėmis į miestą numetė maru mirusių lavonus. Uždarame mieste prasidėjo maras. Žmonės krito kaip musės. Gelbėdamiesi nuo maro, pirkliai miestą apleido. Pakeliui marą užnešė į Konstantinopolį, į Italiją. Genują pasiekė tik 10 žmonių, kurie užkrėtė miesto gyventojus. Taip mirė pusė miesto. Ir kituose miestuose maro giltinė galybės žmonių nuvarė į kapus.

Italų rašytojas Boccaccio, kuris maro metu 1348 gyveno Florencijoj, aprašo baisius maro vaizdus. Daug kas bėgo iš miesto, palikdami turtą ir artimuosius. Sergančių maru niekas neprižiūrėjo. Mirusius kaip gyvulius vertė į vieną bendrą duobę. Sakoma, kad Florencijoje tada nuo maro išmirė 100, 000 gyventojų.

MARAS LIETUVOJE

1708 Lietuvoje prasidėjo baisusis maras, siautęs iki 1711 metų. Prieš tai 1706-1707 m. pasižymėjo nepaprastai šaltomis žiemomis. Po to buvo nederlingi metai, atėjo badas ir svetimų karių atneštos epidemijos. Neturėdami maisto, žmonės valgė šunieną, katieną, gaudė ir žiurkes. Maras ir badas guldė į kapus tūkstančiais.

Vilniuje kasdien nuo bado ir maro mirdavo dešimtys ir šimtai žmonių. Lavonų pilna buvo gatvėse, šventoriuose. Negalima buvo suspėti jų laidoti. Viename Vilniuje išmirė 20,0 00 krikščionių ir 4000 žydų.

Maru išmirė ištisos šeimos, ištuštėjo sodybos, kaimai ir miestai. Nebelikus žmonių, ūkiuose dvėse nešerti gyvuliai. Gūdi tyla apgaubė ištisas apylinkes. Laukai apaugo krūmokšniais, apleistas sodybas sunaikino, turtą išgrobstė. Kas galėjo, bėgo į Prūsus, kiti būriais traukė į miestus, tikėdami kad ten lengviau apsisaugos nuo maro ir apsigins nuo bado. Maras palietė ir Mažąją Lietuvą. Apskaičiuojama, kad ten išmirė apie 150,000. Lietuvoje nuo visų baisenybių, nuo bado ir maro, žuvo vienas trečdalis visų gyventojų. Mažojon Lietuvon vietoj mirusių buvo atgabenti vokiečiai. Pačioje Lietuvoje, ypač Suvalkijoj, po maro irgi apsigyveno svetimtaučiai.

MARAS MASKVOJE

1770 metais Maskvoje prasidėjo iš Turijos atneštas maras. Vienas karo gydytojas feldmršalui Saltikovui pranešė: liga atkeliavo karo metu iš Turkijos drauge su atvežamais daiktais. Nors buvo griežtai uždrausta, bet aukštieji rusų pareigūnai slapta gabeno iš Turkijos pageidaujamas prekes.

Prasidėjo baisi epidemija. Kai kuriose gatvėse neliko nė vieno gyventojo. Miesto pakraščiuose gulėjo nelaidoti kūnai. Sklido gandai, kad ponai papirko gydytojus, kad taip atsikratytų neturtingųjų. Prasidėjo badas. Kas galėjo, bėgo iš miesto. Bėgo ir ligonys iš karantinų. Pagautus smarkiai nubausdavo plakimu. Žmonės ėjo procesijas. Jų metu daug dalyvių krisdavo negyvi. Maru mirė 75,000 žmonių; beveik vienas ketvirtis Maskvos gyventojų.

Studijuojant Maskvoje teko skaityti gana platų rusų rašytojo Chrebtovo romaną "Maras Maskvoje". Romane vaizduojamas bakteriologijos profesorius, kaip jis, nepasisekus meilei, išaugino maro bacilų pasėlius, jais patepė popierinius pinigus ir paleido į žmones. Aprašomi Maskvos maro vaizdai. Suserga ir jo mylimoji ir miršta maru. Profesorius bėga į Dievo Motinos šventovę ir ant laiptų šaukia, kad jis esąs maro kaltininkas. Niekas tuo netiki. Bet vienas minioje buvęs studentas, bakteriologijos mokinys, kuris žinojo profesoriaus maro paslaptį, tai patvirtino šaukdamas: jis sako tiesą — jį užmuškite!

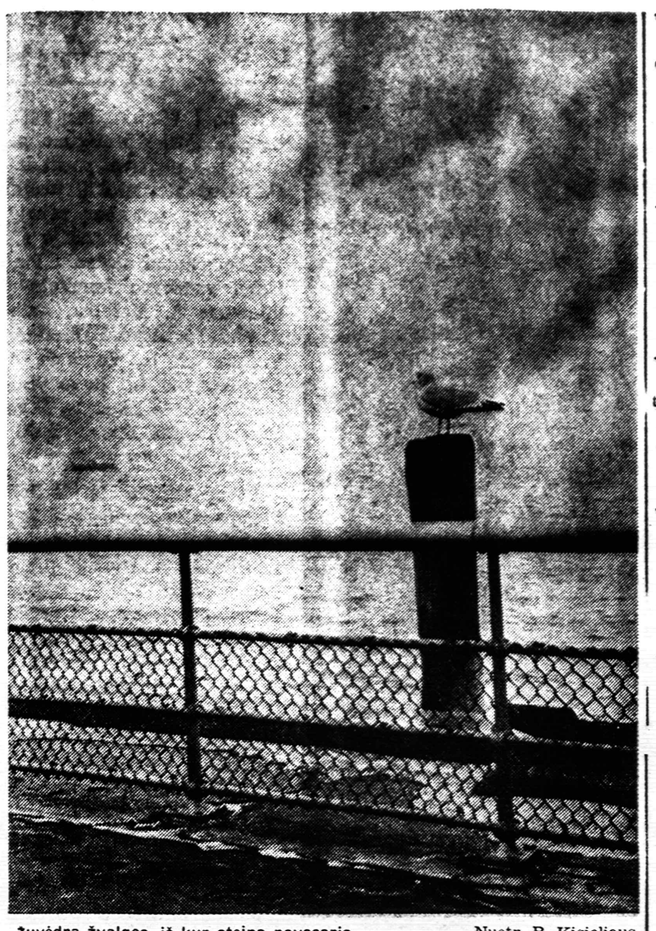

Žuvėdra žvalgos, iš kur ateina pavasaris — Nuotr. R. Kisieliaus

Pačios pirmos gėlės, pražydusios šį pavasarį — Nuotr. R. Kisieliaus

Centereach, Long Island gyvenanti moteris ieško kitos moters, kuri norėtų kartu gyventi, bet turėtų atskirą kambarį. Vieta yra arti miesto ir traukinio. Kreiptis: Mrs. F. Tunlik, 9 Rego Ave., Centereach, L.I. N.Y.

Woodhavene arti parko išnuomojamas 5 kambarių butas nuo gegužės 1 dienos. Skambinti VI 6-1813.

— **Lietuvių Fondo nariai,** įnešę fondan po šimtą dolerių: Raulinaitis, Dr. Prans V. ir Paulina, gyv. Los Angeles, Calif., Kruzikas Pranas ir Eleonora, Waukegan, Ill., Kurkulis Feliksas ir Liucija, Rochester, N. Y., Prasauskas Justas ir Dana, Rochester, N.Y., Saladžius Juozas ir Dana, Rochester, N. Y., Laukaitis Juozas ir Liucija, Rochester, N.Y., Morcan John C., Rochester, N.Y. Simanas Vacys, Rochester, N.Y., Lupinas Kęstutis ir Joana, Rochester, N.Y., Šakių Apskr. Klubas, Chicago, Ill., Dr. Griggs Donald J., New Britain, Conn., Osuchas Jonas, Hartford, Conn., Dabrila Vincas ir Marija, Worcester, Mass., Kezys Romas ir Daiva, Middle Village, N.Y.

Moteris pageidauja draugės, kuri sutiktų drauge gyventi. Yra 5 gražūs kambariai. Atskiri įėjimai. Su visais patogumais. Gražioje vietoje prie parko, Woodhavene. Telefonuoti po 6 val. vak.: HI 1-6912.

Parduodamas vasarnamis, Windsore, netoli Newburgh, N.Y. 4 akrai su nuosavu ežeru; moderniška virtuvė, salionas, 3 miegamieji kambariai. Žuvavimas, laivininkystė ir maudymosi nuosavame ežere. Skambinti vakarais 212 — BU 7-9711.

Parduodamas Upstate — West Borokville 4 kambarių namas, apšildomas aliejumi, atskira vasarinė kabina ant didelio ploto, 16,000 dol.

Šalimais 3 kambarių vasarinė cottage, su baldais ir atskira kabina 3,500 dol. Teirautis Tel. HY 7-4778 tarp 7:9 v.v.

Ieškom moterį kuri galėtų patarnauti namų ruošoje prekybininkų — biznierių namuose. Ten pat galėtų nakvoti. Mėnesiui alga 100 dol. Dėl kitų sąlygų skambinti rytais arba vakarais IN 9-6545.

East New Yorke parduodamas 2 šeimų naujai pertvarkytas su visais patogumais namas, kuris yra netoli Šv. Mykalo bažnyčios. Smulkesnės informacijos teikiamos po 6 val. vakarais. Tel. TA 7-6405.

Išnomuojamas 5 kambarių butas City Line rajone. Kambariai šviesūs pirmame aukšte. Skambinti telefonu VI 6-5447 po 6 v. vakaro.

A+A

JUOZUI RAJECKUI,

mūsų mylimam vyrui, tėvui, uošviui ir seneliui Maspeth New Yorke mirus, nuoširdžiai dėkojame Aušros Vartų parapijos klebonui J. Gurinskui už atlaikytas gedulingas pamaldas, už tartus paguodos žodžius, rožančiaus maldas laidotuvių namuose ir paskutinį patarnavimą kapuose; už atnašautas per laidotuves Šv. Mišias kun. A. Kardui, kun. Bartuškai ir asistavusiems kun. Pikturnai ir kun. Totoraičiui. Taip pat širdingai dėkojame Jonui ir Algiui Simanavičiams iš Kanados už gražų giedojimą bažnyčioje.

Nuoširdus ačiū visiems mus šioje skausmo valandoje užjautusiems ir padėjusiems. Dėkojame visiems už Šv. Mišių aukas, gėles, pareikštas užuojautas žodžiu, laiškais ir spaudoje; gausiai velionį lankiusiems laidotuvių namuose ir palydėjimą į amžino poilsio vietą.

Dar kartą visiems nuoširdus ačiū!

Nuliūdę:

žmona Veronika ir sūnūs Fausta ir Gediminas su šeimoms.

Nijolei Žukauskienei, jos broliui

A+A

RAIMUNDUI JAKELAIČIUI

tragiškai žuvus, skausmo valandoje užjaučia ir kartu liūdi

Rasa ir Algirdas Gustaičiai

SERVICE

TOM GUERRIERI

We repair Washing Machines, Refrigerators and Air Conditioning — 24 Hour Service. 390 Webster Ave. Bronx N.Y. Special consideration to religious groups Call LU 4-2969.

ROBERT E CURRENTI

Painting - Plastering - Carpentry - Tile work. All work done at reasonable prices. We guarantee all our work. Special consideration to religious groups. Call UN 3-4764 — 2806 Wellman Ave Bronx.

Outstanding Custom Tailoring Custom Tailor of Mens Clothes with material or own material All work done at reasonable prices We guarantee all our work MR. A. MUSTO 4131 Digney Ave near 233rd Street Bronx N.Y. FA 4-8958

OPERATORS on Plush Toys Male or Female to operate Bonis machine (fur) steady work incentive plan excellent conditions. Vacations etc apply immediately —

KNICKERBOCKER TOY CO.
401 Butler St., Brkln., NY UL 7-1199

AMERICAN FLORIST
6907 Fourth Ave., Brooklyn
SH 5-6080 Open Sundays
Also
David Shannon Greenhouse
3380 Ft. Hamilton Parkway
GE 6-4521 Open Sundays
Wreaths. Wedding Bouquets, Etc.

Special Lessons to obtain or change your license. Even though you don't speak English to well . . .

ANGEL LOPEZ AUTO SCHOOL
1217 Southern Blvd. (near Freeman St.), Bronx, DA 3-4300

H. W. FEMALE

Reikalinga prityrusi su geromis rekomendacijomis virėja - šeimininkė, kuri galėtų prižiūrėti ir valgomąjį kambarį. Manhattane, geros sąlygos, kambarys su patogumais ir TV. Savaitgaliai laisvi. Skambinti tarp 4:30 ir 7 val. vakare TR 6-2769.

TO PLACE YOUR AD, CANCEL OR CHANGE
Tel. 867-3680

SCHOOLS

KAY - LAURE
SCHOOL OF BEAUTY CULTURE
Courses available:
General Beauty
Manicuring, Refresher, etc.
Enroll now for Day or Eve. session
8 Duffy Avenue
HICKSVILLE, N. Y.
OVerbrook 1-5313

BUSSINES OPPORTUNITY

FOR SALE — Greeting Cards and Religious Articles. Busy section — Italian-American Clientel Established over 11 years. Owner wishes to retire. Good opportunity Call VA 1-3023

REAL ESTATE

Formerly Catholic Convent Excellent for Funeral Parlor, also suitable many other businesses 75x130 Good opportunity Selling price $33,000, $3000 down
SAN SABASTIAN
993 - 1610

SOUTH MAPLE REALTY INC.
Mortgages — Appraisals
Buy — Sell — Trade
Phone EM 5-1670
Philadelphia WA 2-4024
Serving the Greater Camden Area
1448 Haddon Avenue
Camden, N. J.

NORTH BRONX
FULLY AIR CONDITIONED MODERN - ONE FAMILY HOUSE WITH INCOME
$23,900
Call TU 2-0330 or CY 4-4475

AUTO SERVICE

A A AUTO SERVICE INC
Air Conditioned
Chauffeur driven Cadillacs for all occasions Special consideration to religious groups. 345 E 81st Street New York City RE 7-6600

ROCKET TRANSMISSIONS INC.
Rebuilders of all Types of Automatic Tranmissions
2319 McDonald Ave.
Bet Ave U and Neck Road
No Charge for Road Test Call
ES 5-3333 Ask for Paul Lamarch

STAMPS

STAMPS WANTED
Stamp Buyer visits your home and pays best prices for U.S. and Foreign Stamps. We are especially interested in Vatican Stamps. Lewis Berg, 935 East 80th St., Brooklyn, N. Y. — NA 9-1122.

DISPLAY

McCARTHY FLOOR COVERING
128 Lincoln Ave.
Open 6 days a week, Friday until 9 PM. 9x12 Vinyl Rug $10.50. We cater to all your needs. Special consideration to religious groups.
Call YU 7-3646

Mrs. Marie Fora Full life astrology or card reading. Help given on all affairs of life including love, business, health, marriage, etc. Your friends are welcome. 1409 2nd Ave, 1 Flt. up N.Y.C., first door to right, ring bell for apt. 2A; Tel. RH 4-9729 Open daily & Sun. 8 AM to 10 PM.

SUMMER HOMES

MONSEY PRIVATE HOMES
Year Round or Summer
Furnished or Unfurnished
Swim Club Privileges
914 - EL 6-7064 or 201 - TE 6-6483

Lake Bomoseen—Shore Cottages
Near Churches. All conveniences
$600-$800 per season
Other rentals as well as sales available.
C. TYLER — 802 - 773-8104
43 Merchants Row, Rutland, Vt.

BROTHERHOOD WEEK

ED Di BENEDETTO
Authorized Buick Dealer
For the Finest of Cars
204-11 Northern Blvd.
BAYSIDE, L. I.
Call BA 5-7700

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
LAIKRODININKAS - JUVELYRAS
Auksas - sidabras - deimantai laikrodžiai
9408 Jamaica Ave.
Woodhaven 21, N. Y.
VI 7-2573

"VENTA"
Home Improvements Co.
Atlieka visus namų vidaus remonto ir modernizavimo darbus, įrengia rūsius (basements) pastoges (atikas) ir t.t. Darbas atliekamas sąžiningai patyrusių lietuvių stalių už prieinamą kainą. Kreiptis:
J. BANDŽIUKAS
84-12 102nd Street
Richmond Hill, N. Y. 11418
Tel. VI 7-2772

LIETUVIŲ ADVOKATAI

Stephen Bredes, Jr.
ADVOKATAS
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
Telef. — APplegate 7-7083

C. A. VOKET
VOKIETAITIS
ADVOKATAS
41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEwton 9-6620

LAIDOJIMO DIREKTORIAI

Tel. EVergreen 7-4335
STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNI KOPLYČIA
423 METROPOLITAN AVE.
Brooklyn, N. Y.

STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
FUNERAL HOME
Moderni koplyčia - Air conditioned
A. J. BALTON-BALTRŪNAS
Licensed Manager
& Notary Public
660 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
GRABORIUS
Balsamuotojas
231 BEDFORD AVE.
Brooklyn, N. Y.

J. B. ŠALINS
- Šalinskas
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
84-02 JAMAICA AVE.
prie Forest Parkway Station
WOODHAVEN, N. Y.
Suteikiam garbingas laidotuves Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse: veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

THEODORE WOLINNIN, INC.
E. JOSEPH ZEBROWSKI
Laidotuvių direktorius
MODERNIŠKA KOPLYČIA
su Air Condition
123 E. 7th St., New York 9, N. Y.
GRamercy 5-1437

KARLONAS
FUNERAL HOME
[illegible] WESTNUT STREET
[illegible] BRITAIN CONN
Tel. BA 9-1181
[illegible]
Inc
PETRAS KARALIUS [illegible]
Laidotuvių direktorius
ir balzamuotojas
[illegible] PROVIDENCE ST
Worcester, Mass.
PL 4-6757 PL 4-1165

VAITKUS
FUNERAL HOME
97 WEBSTER AVE
PRANAS VAITKUS
Laidotuvių Direktorius
ir balsamuotojas
Cambridge, Mass
[illegible]
Patarnavimas dieną ir naktį
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite — Tel. TR 6-6434

DARBININKAS

Redakcija . GL 5-7281
Administracija ..... GL 2-2923
Spaustuvė ..... GL 2-6916
Vienuolynas ..... GL 5-7068

NEW YORKO NAUJIENOS

Simas Sužiedėlis, Darbininko vyr. redaktorius, Bostone, Mass., paguldytas į ligoninę.

Populiariosios operos "La Gioconda" kompozitorius italas A. Ponchielli pagarsėjo ir savo kita opera — Lietuviai (I Lituani), kuri 1874 buvo pastatyta Milano Scaloje. Šios operos libretui panaudota A. Mickevičiaus "Konradas Valenrodas". Tarp kryžiuočių, vaidilų, karių viename veiksme pasirodo ir pats kunigaikštis Vytautas, čia dainuojąs bosu. Šią operą buvo ruošiamasi pastatyti nepriklausomoje Lietuvoje, bet karas viską sutrukdė. New Yorke šios operos chorinę ištrauką iš prologo girdėsime Operetės choro koncerte gegužės 15. Ištrauką vertė poetas Stasys Santvaras. Aldonos partiją atliks Daiva Mongirdaitė -sopranas iš Bostono, akomponuos Aldona Kepalaitė. Chorui vadovauja Vytautas Strolia.

New Yorko skautai ir skautės gegužės 9 organizuotai dalyvaus Apreiškimo bažnyčioje 11 val. pamaldose, o po sumos p-jos salėje bus sueiga motinoms pagerbti.

Vytautas Vebelūnas praneša, kad jo įstaiga yra priėmus advokatą Jona Regulickį ir kad jo pagalba bus galima pasinaudoti įvairiuose legaliniuose reikaluose. V. Vebeliūnas jau daug metų patarnauja kaip finansų ir mokesčių patarėjas (public accountant.).

New Yorko ateitininkai sendraugiai savo darbo metus užbaigs birželio 6 sekmadienį, susirinkę Giedraičių sodyboje (10 Barry Dr., E. Northport, L. I.). Susirinkime turėtų dalyvauti visi sendraugiai. Kad lengviau galėtų ten nuvykti, bus automobiliai paskirtose vietose ir nuveš tuos, kurie neturi automobilių. Smulkesnė darbotvarkė ir keliavimo tvarka bus paskelbta vėliau.

Inž. Vladas Dilis su žmona išvyko atostogom į Floridą.

Čiurlionio ansamblis, šiemet švenčiąs savo veiklos 25 metų sukaktį, atvyksta koncertui į New Yorką gegužės 29. Koncertą rengia New Yorko Lietuvių Bendruomenė ir pelną skiria kultūros židinio jaunimo centro statybai.

Jonas Rūtenis dalyvauja Merricko bibliotekos Nassau County parodoje, kurioje savo darbus išstatė 70 dailininkų.

Lt. Algimantas Balčiūnas, M. D., tarnaująs gydytoju laivyno aviacijoje Pacifike, balandžio 26-30 dalyvavo "Aero-Space Medical Assoc." suvažiavime New Yorke, Hilton viešbutyje. Jis yra įsigijęs ir civilio piloto teises. Suvažiavimo proga, būdamas visą savaitę pas tėvus Newarke, turėjo progos, kiek laikas leido, pasimatyti su artimaisiais ir draugais.

Raimundas Ošlapas darė pranešimą JAV Atonomistų Sąjungos suvažiavime, Miami Beach, Florida. Su žmona buvo sustojęs Jazbučių motelyje, 8910 Collins Ave., Miami Beach

A.L. Tautinės Sąjungos Brooklyno skyriaus narių visuotinis susirinkimas bus gegužio 8 d. 7 val. vakr. E.A. Jurgelų namuose, 1497 Putnam Ave., Brooklyn, N.Y. Susirinkime bus pranešimas apie įvykstantį gegužės mėn. 29-30 seimą, atstovų rinkimai į seimą ir kiti svarbūs klausimai. Skyriaus valdyba visus narius ir prijaučiančius kviečia susirinkime dalyvauti.

Už a.a. kan. Mečislovą Sandanavičiaus vėlę metinės mišios su egzekvijom bus gegužės 8, šeštadienį 8:30 v.r. Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Brolis ir šeima kviečia visus draugus ir prietelius dalyvauti mišiose.

Moterų Vienybės pavasario balius bus gegužės 22 Lietuvių Piliečių Klubo salėje Maspethe. Programoje: meninė dalis, vakarienė ir šokiai, grojant Joe Thomas Orkestrui. Įėjimo auka 4 dol. asmeniui. Bilietus bei stalus užsisakyti iš anksto pas A. Andriušienę VI 7-4477.

Ateitininkų Sendraugių S-gos N. Yorko skyriaus valdyba labai prašo visus sendraugius aktyviai prisidėti prie Amerikos lietuvių jaunimo organizuojamo žygio į Washingtoną. Registruotis žygiui bei siųsti aukas: B. Bobelis, 2121 Elderts Lane, Woodhaven, N.Y., 11421, Tel. MI 7-6637.

Skyriaus valdyba

Išnuomojamas 6 kambarių butas Woodhavene, arti Jamaica traukinio linijos, antrame aukšte. Skambinti HI 1-1378.

Parengimai New Yorke

Gegužės 9 — Skautų sueiga Motinos dienai paminėti Apreiškimo parapijos salėje.

Gegužės 15 — Operetės choro metinis parengimas Apreiškimo parapijos salėje.

Birželio 5 — Brooklyno šešt. Lith. Maironio vardo mokyklos 15 metų minėjimas—vakaras Apreiškimo par. salėje.

Birželio 13 — Lietuvių diena pasaulinėje parodoje: pamaldos Vatikano koplyčioje ir programa New Yorko pavilione.

•

Numatomus parengimus pranešti S. DZIKUI, 89-17 97th St., Woodhaven, N.Y. — tel. VI 7-5113.

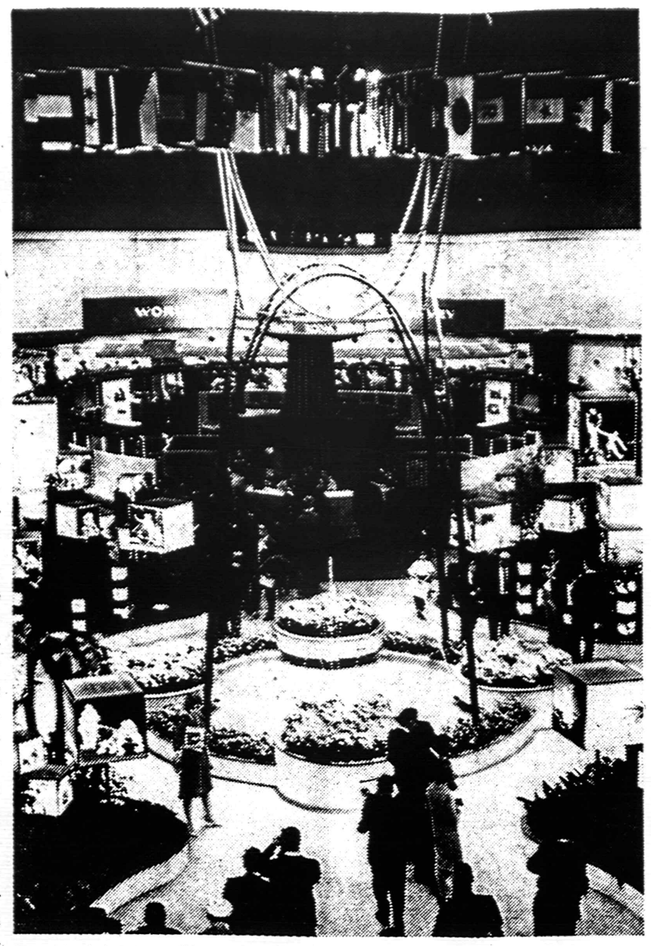

Tarptautinė fotografijos paroda atidaryta gegužės 1 Colisėjuje New Yorke. Paroda tęsis iki gegužės 9. Parodoje yra išstatyta ir V. Valaičio nuotrauka. Nuotr. R. Kisieliaus

BOSTONO TEATRAS BROOKLYNE

Bostono teatro spektaklis Brooklyne, šv. Tomo parapijos salėje, gegužės 2 susilaukė palankaus gausios publikos priėmimo. Vengro L. Fodoro pjesė "Brandos atestatas" rodo mokyklinį gyvenimą — santykius tarp mokinių ir mokytojų. Tie santykiai dramatinę įtampą pasiekia antrame veiksme. Trečias jau tik nebeįtempianti atomazga, kurios žodžių dalį norėtum trumpinti.

Daugeliui žiūrovų spektaklio medžiagą režisierė Al. Gustaitienė padarė artimą, savą, mielą ir žadinančią atsiminimus,— vengriškos mokyklos medžiagą sulietuvindama, duodama lietuviškos mokyklos gyvenimo stilių. Buvo duotas veiksmui tinkamas tempas, sukurtas aiškių linijų ansamblis, kuriame betgi kiekviena figūra švietė sava aiškia ryškia spalva.

Džiugina faktas, kad Al. Gustaitienė tiek galėjo išgauti iš mėgėjų. Dar labiau džiugina, kad į spektaklį buvo įtrauktas jaunimas, kuris pasirodė žavinčiu reljefingu veiksmu, aiškia, skambia tartimi.

Pjesės aktoriai: mergaičių gimnazijos direktorius — Povilas Žičkus, lotynų kalbos mokytoja — Zita Zaranikaitė, filosofijos mokytojas —Berandij Domokoš — Jurgis Jašinskas, gamtos mokytojas Varjaš —Antanas Januška, matematikos mokytojas dr. Richting — Jonas Valiukonis, literatūros mokytoja Klotilda Salaji — Marija Gineitienė, gimnastikos mokytoja Emma — Giedrė Karosaitė, Mokinės Katrė Horvat — Rita Ausiejūtė, Barbaš — Birutė Vaičjurgytė, Pivi Draskoči — Aldon Gineitytė, mokyklos sargas Adomas — Edvardas Mickūnas, Katrės sužadėtinis Tomas Rudnay — Algis Antanavičius.

Sceną tvarkė ir apšvietė Romas Šležas, grimavo V. Žukauskas.

ATITAISYMAS

Jūsų laikraštyje Nr. 31 — balandžio 27 dienos — skelbiant aukų sąrašą Vlikui paremti — įsibrovė nemalonios klaidos, būtent: atspausdinta — J. Butkų (Bridgeport, Conn) 41 dol. — turi būti 45,

įgal. P. Mik...(Omaha, Nebraska) 21 dol. turi būt 35,

įgal. Br. Pauliulį (Dorchester Mass.) turi būt Paliulį.

Maloniai prašome ateinančiame numeryje tas klaidas ištaisyti.

Dėkinga

L. i. tautos Fondo Valdyba
Alb. Ošlapas
Vicepirmininkas -
Reikalų Vedėjas

Prašymas. Būkite malonūs aukų sąrašą prisiųsti gerai išskaitomą ir surašytą didesnio tarpo eilutėm. Ateityje aukų sąrašai nebus skelbiami, jei redakcija juos gaus nublukusiam nuorašiniam popieriuje. **Red.**

EKSKURSIJA Į KENNEBUNKPORT, ME.

Metinė išvyka į pranciškonų sodybą bus birželio 11-13. Autobusas išvyks birželio 11 d. 1 val. popiet nuo vienuolyno (680 Bushwick Ave.), grįš birželio 13 pavakariais.

Kennebunkporte birželio 12 bus gimnazijos berniukų iškilmingas mokslo metų užbaigimas. Vysk. P. Brazys įteiks diplomus. Bus pamaldos, koncertas ir visos mokyklos pasirodymas, o taip pat Šv. Antano atlaidai (birželio 13).

Kelionė, maistas ir nakvynė vienam asmeniui 30 dol. Veš tik vienas autobusas, kitos išvykos šiais metais nebus. Kas norėtų važiuoti, prašoma kreiptis į Darbininko administraciją 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. arba skambinti GL 2-2923, vakarais GL 5-7068.

ŽYGIUI Į WASHINGTONĄ PRITARIMAS AUGA

Žygio į Washingtoną reikalu balandžio 30 Apreiškimo parapijos salėje buvo pasitarimas. Dalyvavo ateitininkų, neolituanų, skautų, studentų sąjungos, vyčių ir kitų organizacijų atstovai bei paskiri asmenis. Pasitarimui vadovavo komiteto pirmininkas A. Mažeika. Kalbėjo A. Mažeika, Algis Budreckis, A. Varnas, dr. K. Valiūnas, Arv. Barzdukas ir kt. Buvo visuotinis žygiui pritarimas. Kalbos sukosi tik dėl reikalo, kaip tai patogiau įvykdyti ir kaip išplėsti sąjūdį kituose miestuose. Dr. K. Valiūnas pažadėjo finansinės paramos.

Atrinantį penktadienį gegužės 7, dar šaukiamas kitas pasitarimas toje pat vietoje ir tą pat 8 v.v. Kviečiami ne tik organizacijų atstovai, bet ir šiaip asmenys.

Visas informacijas teikia pirmininkas **A. Mažeika** — teler. VI 5-6332, darbo metu **Darbininko** administratorius — tel. GL 2-2923.

Sunday News paskelbė plačią informaciją, pasiremdamas žiniom iš P. Wytenio, apie rengiamą žygį. Priminta, kad tai vyksta kaip tik 25 metų nuo sovietinės okupacijos Lietuvoje įvedimo sukaktyje; priminta kitų organizacijų susidomėjimas ir noras prisidėti prie lietuvių jaunimo ir organizacijų už laisvę žygio.

Worcestery gegužės 4 jau įvyko panašus organizacijų pasitarimas žygio reikalu. To laukiama ir kitur.

Dr. Antanas Razma atsiuntė žygio reikalam 100 dolerių.

Po spektaklio Marytė Šalinskienė surengė priėmimą. Jo metu kalbėjęs provincijolas Tėvas Leonardas Andriekus pranešė, kad kultūros židinio įsigijimas pasistūmėjo gerokai į priekį ir reiškė viltį, kad bostoniečiai atvyks ir į namų pamatų prakasimo šventę. Kalbėjo dra dr. B. Radzivanas, Darbininko administratorius Tėvas P. Baniūnas, kuris buvo pakvietęs Bostono teatrą, režis. Al. Gustaitienė, teatro administratorius A. Gustaitis, pažerdamas gustaitiško utiliaus komplimentus ir padėką priėmimo rengėjai.

Reikia būti arba jaunos dvasios žmogum arba "kultūros fanatiku", kad galėtum pliekti autobusu iš Bostono šešias valandas, čia porą valandų vaidinti ir vėl kitas šešias valandas pilti atgal per naktį, kad rytą galėtum stoti į duoninį darbą.

"Kiti žmonės įsitaisė ir atsargas gyvenimui ir ramybę, o čia tai tą padaryk, tai kitą padaryk ir nieko didesnio neturi kada padaryti, nei sau ramybės susirasti", guodėsi A. Gustaitienė.

"Ar manote, kad tie, kurie jau susikūrė ramybę, yra labiau patenkinti, negu jūs ir visi tie, kurie tebesiplaka ir vis laiko neturi sau?" tebuvo galima atsakyti į aną pasiguodimą.

(b.).

JUOZO AMBROZĖS SUBAČIAUS ĮPĖDINIAMS

Prieš dešimtį metų Connecticut valstybėje mirė Juozas Ambrozė subačius, J.A. Valstybėse žinomas kaip Ambrose Suboccus, gimęs 1891 metais Kipišoj (?), Suvalkų krašte. Velionis Lietuvoje turėjęs brolį James (?), kas galėtų reikšti Jokūbą, Joną ar Juozą. Niekam neatsiliepus paliktas turtas atiteks valstybės iždui.

Velionies giminaičiai ar apie juos žinantieji malonėkite rašyti Lietuvos Generaliniam Konsulatui New Yorke: Consulate General of Lithuania, 41 West 82 Street, New York, N. Y., 10024.

BOSTONO ŽINIOS

Juozas ir Petronėlė Sagatauskai gyv. 850 E. Broadway, gegužės 15 d. švenčia 50 metų vedybinio gyvenimo sukaktį. Sukaktuvininkų intencija tą dieną 8 val. ryto šv. Petro Bažnyčioje bus šv. Mišios. Po pamaldų vaišės bus Liet. Piliečių D-jos salėje.

Muzikas Izidorius Vasyliūnas pakviestas Bostono lietuvių kultūros klubo pirmininku ateinantiem metam. Kitus klūbo valdybos narius pirmininkas pasirinks vėliau.

"Keleivis", Bostone išeinąs laikraštis, balandžio 25 šventė savo 60 metų sukaktį. Ta proga Lietuvių Piliečių Draugijos salėje buvo banketas su programa ir vakariene. Programoje dalyvavo solistas B. Povilavičius, muz. J. Gaidelis ir akt. J. Jašinskas, kuris skaitė A. Gustaičio satyrą. Dalyvavo taip pat ir mišrus choras. Kalbėjo dr. P. Grigaitis iš Chicagos.

Dail. Adomo Galdiko paroda, surengta Tautinės Sąjungos Namuose, tęsėsi visą savaitę. Atidaryta gegužės 24. Kalbėjo inž. J. Dačys, o dailininką pristatė rašytojas St. Santvaras. Paroda globojo ALTS-gos Bostono skyrius. Buvo išstatyta 42 paveikslai, iš kurių daug parduota. Atidarymo diena buvo pilna salė lankytojų. Taip pat daug apsilankė per visą savaitę. Paroda uždaryta gegužės 2.

Literatūros vakarą kultūros klubas surengė savo balandžio mėn. susirinkime (balandžio 24). Programoje dalyvavo rašytojai: Marius Katiliškis, dr. Henrikas Nagys, Zigmas Gavelis, Antanas Gustaitis ir Stasys Santvaras. Be to, dramos sambūrio nariai: Zita Zaranikaitė, Irena Žukauskienė, Uogintas Kubilius ir Edvardas Mickūnas. Jiem vadovavo rež. A. Gustaitienė.

Jaunimo žygis į Washingtoną

Lietuvių jaunimo ir organizacijų už laisvę žygis į Washingtoną bus gegužės 15. Išvykstame 6 v.r. autobusais. Jie sustos prie lietuvių bažnyčios Maspethe, prie Apreiškimo bažnyčios Brooklyne, prie Shalins laidojimo įstaigos Woodhavene. Asmeniui 6 dol. Sumokama iš anksto.

Registraciją priima: Darbininko administracija — GL 2-2923, Sandanavičiai — EV. 8-1826, Atletų Klubas HY 7-9756, Maspetho lietuvių parapijos klebonija DA 6-4499 ir Marytė Šalinskienė VI 7-4499. Ateitininkus studentus registruoja Vainius Jr. — HI 1-9761, sendraugius — B. Bobelis — MI7 6637, skautus — Legeckis— JA 3-0398, Senkus — EV 6-7879, vyčius — A. Mažeika — VI 5-6332, neolituanus — Sperauskas MI 2-0656.

New Jersey Kearny lietuvių parapijos klebonija WY 8-4616, Elizabethe — kun. V. Karalevičius — EL 2-2271, Patersone — šv. Kazimiero par. klebonija 271-1693, Bayonne — Al. Jakupčionis.

Visos organizacijos ir pavieniai asmenys labai prašomi prisidėti prie šio žygio į Washingtoną.

Reikalingos ir aukos. Aukas siųskite: Antanas Mažeika, 149 42 118 St. So. Ozone Park, New York.

Lietuvių dienos meno programai N. Y. valstybės paviljone pasaulinėje parodoje New Yorke birželio 13 ruošiasi keturi dirigentai. Iš k. į d. V. Strolia, A. Visminas, Vl. Baltrušaitis, M. Liuberskis. Nuotr. R. Kisieliaus